

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยผลการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อมาเป็นกรอบแนวคิดการศึกษา โดยใช้ลำดับการนำเสนอ ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. การจัดกระบวนการการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
3. การอ่าน
4. แบบฝึกเสริมทักษะ
5. การเรียนรู้แบบร่วมมือ
6. การจัดเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
7. แผนการจัดการเรียนรู้
8. ประสิทธิภาพ
9. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
10. ดัชนีประสิทธิผล
11. ความพึงพอใจ
12. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 12.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 12.2 งานวิจัยต่างประเทศ

#### หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 ก : 1-7) กล่าวถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พอสรุปได้ดังนี้

#### วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความ เป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษา

ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

#### หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

#### จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนา

สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

#### สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้องของการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลการจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสมการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

### คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

### มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระดับที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการ

ประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบ เพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

สรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต้องการให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา รู้จักการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ ของตนเอง และเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

### การจัดกระบวนการการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้กำหนดสาระสำคัญ สาระและมาตรฐาน การเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 56-61)

#### สาระสำคัญ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจาก เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึง ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือ กับประเทศต่างๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความ แตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ จึงได้จัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษา นำไปใช้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องตามกรอบของหลักสูตร ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน แลกเปลี่ยน ข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ตีความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอดและ ความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม
2. ภาษาและวัฒนธรรม การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ความสัมพันธ์ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม
3. ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น การใช้ภาษาต่างประเทศ

ในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

4. ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก การใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชน และสังคมโลก เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

#### สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพผู้เรียน เมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้ เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระและมาตรฐาน การเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาสามารถพัฒนา เพิ่มเติมได้ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีรายละเอียดดังนี้

#### สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดง ความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ค 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ค 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

#### สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรม ของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

#### สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ค 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

#### สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ค 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

### คุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เป็นกลุ่มสาระพื้นฐานที่ผู้เรียนต้องเรียน ซึ่งมีจุดเน้นในการสร้างคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะต้องมีคุณภาพดังนี้

1. ปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบายที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว โฆษณา นิทาน และบทร้อยกรองสั้นๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน ระบุ /เขียนสิ่งที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่างๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่าน เลือก /ระบุหัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ
2. สนทนาและเขียนโต้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่างๆ ใกล้เคียง สถานการณ์ ข่าว เรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคมและสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ใช้คำขอร้อง คำชี้แจง และคำอธิบาย ให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม พูดและเขียนแสดงความต้องการ เสนอและให้ความช่วยเหลือตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยายอธิบายเปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่านอย่างเหมาะสม พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ กิจกรรม ประสบการณ์ และข่าว /เหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบอย่างเหมาะสม
3. พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว /เหตุการณ์ /เรื่อง /ประเด็นต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ /แก่นสาระ หัวข้อเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง /ข่าว /เหตุการณ์ /สถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ
4. เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับบุคคลและโอกาส ตามมารยาทสังคม และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อธิบายเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมและประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม/จัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ
5. เปรียบเทียบ และอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทยเปรียบเทียบ และอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม
6. ค้นคว้า รวบรวม และสรุปข้อมูล /ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

จากแหล่งการเรียนรู้และนำเสนอด้วยการพูดและการเขียน

7. ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง / สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียนสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

8. ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น / ค้นคว้า รวบรวม และสรุปความรู้ / ข้อมูลต่างๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เผยแพร่ / ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น เป็นภาษาต่างประเทศ

9. มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสารตามหัวเรื่อง เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพ และสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 2,100 - 2,250 คำ (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น)

10. ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อน (Complex Sentences) สื่อความหมายตามบริบท ต่างๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

สรุปได้ว่า การจัดกระบวนการการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ผู้สอน จะต้องตระหนักถึงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน และตระหนักว่าครูเป็นผู้จัดการความรู้ และทักษะกระบวนการ ที่จะสามารถส่งผลให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และใช้ภาษาเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในสาขาวิชาอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

## การอ่าน

การอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่ทำเป็นอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสารภาษาอังกฤษ มีนักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายถึงทฤษฎีและหลักการสอนเกี่ยวกับทักษะการอ่านไว้ ดังต่อไปนี้

### ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะหนึ่งของการสื่อสารภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่น ๆ เพื่อใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ การอ่านที่จัดว่าเป็นการอ่านที่มีประสิทธิภาพนั้นผู้อ่านจะต้องได้รับข้อมูลไปอย่างถูกต้อง และตรงตามที่ต้องการ ดังนั้น การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของแต่ละบุคคลจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรเอาใจใส่ มีนักการศึกษาได้อธิบายถึงนิยามของการอ่าน ดังนี้

วัฒนา บาลโพธิ์ (2547 : 59) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่ สลับซับซ้อนที่ผู้อ่านจะต้องพยายามให้ความหมายกับข้อความที่อ่าน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ทั้งการคิด การคาดหมาย การเลือกสรร การตีความ และการสรุปอ้างอิง ดังนั้นในการอ่านควรจะทำความเข้าใจ



และแนะนำวิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการอ่าน ไปใช้ในการอ่านด้วย จึงจะสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านได้อย่างรวดเร็วระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยการแปลความหมายจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ให้มีความหมายที่ถูกต้องชัดเจน การอ่านจึงเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้เรียนในการเรียนภาษา ไม่ว่าจะเรียนในห้องเรียน หรือนอกห้องเรียน และที่สำคัญเป็นทักษะเดียวที่จะคงอยู่ได้นานที่สุดซึ่งเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้สำหรับผู้เรียน

สมุทฺร เช่นชาวนิข (2549 : 7) กล่าวว่า การอ่าน คือ การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยผู้อ่านแสดงปฏิกิริยา ได้ตอบและสื่อความหมาย โดยมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ ผู้เขียน ผู้อ่าน และรายงาน หรืออีกนัยหนึ่ง การอ่านหมายถึง การถอดรหัสบางอย่างเป็นตัวอักษรแต่ละตัว คือ รหัสที่ได้ถูกเรียบเรียงไว้อย่างเป็นระเบียบเพื่อแทนคำพูด โดยที่ผู้อ่านต้องเรียนรู้ การที่ต้องใช้สัญลักษณ์การเขียนและการเรียบเรียงเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามสิ่งที่เห็นในขณะที่มีการอ่านเกิดขึ้น

เฟลินทิส สุปัญญาบุตร (2550 : 3) กล่าวว่า การอ่านคือการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยที่ผู้อ่านต้องแปลความหมายของสัญลักษณ์ของอักษรดังกล่าวให้ได้ใจความที่สมบูรณ์ ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์เดิม การพัฒนาทางกาย สติปัญญาและจิตใจของผู้อ่าน นอกจากนี้ยังต้องอาศัยกระบวนการสร้างสรรค์ ผลผลิต นั่นคือ การวิจารณ์ การอ้างอิง ขยายความ และการสรุปความอีกด้วย

ฉัฐธิดา สนิททรัพย์เทวี (2551 : 5) กล่าวว่า การอ่านคือ กระบวนการแปลความหมายหรือการเข้าใจความหมายหรือสัญลักษณ์ของตัวอักษร โดยผ่านกระบวนการคิดของสมองเพื่อทำให้เข้าใจและรับรู้สิ่งที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดมาสู่ผู้อ่านซึ่งการอ่านจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้อ่านเป็นสำคัญ

สุษัทธิญา นุรินทร์อุทัยกุล เจริญชัย (2551 ; 2) กล่าวว่า การอ่านคือการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยที่ผู้อ่านต้องแปลความหมายของสัญลักษณ์ของตัวอักษรดังกล่าวให้ได้ใจความ ที่สมบูรณ์ ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์เดิม การพัฒนาทางกาย สติปัญญาและจิตใจของผู้อ่าน นอกจากนี้ยังต้องอาศัยกระบวนการสร้างสรรค์ผลผลิตนั่นคือ การวิจารณ์ การอ้างอิง ขยายความ และการสรุปความอีกด้วย

จากความหมายของการอ่านกล่าวโดยสรุปได้ว่า การอ่าน คือ การสื่อความหมาย ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยมีสารหรือบทอ่านเป็นสื่อ ผู้เขียนเป็นผู้ใช้ภาษาในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของตนเอาไว้ในบทอ่าน ส่วนผู้อ่านเป็นผู้รับความหมายที่ผู้เขียนถ่ายทอดเอาไว้โดยใช้ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ที่ตนมีอยู่ทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน และสามารถนำความเข้าใจไปใช้ประโยชน์

### จุดมุ่งหมายของการอ่าน

จากการศึกษาได้มีผู้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้หลายท่าน อาทิเช่น

มีทนา นาคะบุตร (2544 : 12) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ ต้องการหาความรู้เข้าใจอย่างหนึ่ง เพื่อนำไปปฏิบัติหรือเพิ่มพูนความรู้ การอ่านลักษณะนี้เป็นการอ่านที่เจาะจงเลือกเนื้อหา ค้นคว้า หาความรู้ อย่างแท้จริง

2. อ่านเพื่อหาคำตอบ เป็นการอ่านเพื่อค้นหาซึ่งคำตอบที่อาจเป็นข้อเท็จจริง หรือเหตุผล มาประมวลเป็นคำตอบให้หายสงสัย

3. อ่านเพื่อความบันเทิง

4. อ่านเพื่อวิเคราะห์หรือวิจารณ์

5. อ่านเพื่อฝึกทักษะในการออกเสียง

รุ่งฤดี ภูชมศรี (2549 : 46) กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน และก่อให้เกิดความรู้ที่มากมาย ซึ่งจุดมุ่งหมายหลักของการอ่านที่สำคัญมีดังนี้ คือ

1. อ่านเพื่อต้องการอยากรู้อยากเห็น ซึ่งการอยากรู้อยากเห็นเป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนที่ต้องการรู้เรื่องทั่ว ๆ ไป หรือเรื่องที่ตนเองสนใจ จึงจำเป็นต้องขวนขวายอ่าน เพื่อให้ตนเองมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ

2. อ่านเพื่อต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพราะสาเหตุที่ทำให้คนอ่านหนังสือ คือ มีเวลาว่างจึงต้องการจะใช้เวลาว่างของตนเองให้เกิดประโยชน์ โดยการหาหนังสือมาอ่าน

3. อ่านเพื่อความบันเทิง ซึ่งเป็นการอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาที่ไม่เป็นวิชาการมากนัก เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น หรือวรรณคดี เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินคลายความเครียด

สมพร จารุณี (2549 : 46-62) กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการอ่านว่า การตั้งคำถามแบบเปิดว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เป็นวิธีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่านที่ดี เวลาอ่านเรื่องอะไรก็ตาม ควรพยายามแปลงหัวเรื่องเป็นคำถามให้ติดเป็นนิสัย บางคนอาจเขียนคำถามไว้ข้าง ๆ หัวข้อเรื่อง การตั้งคำถามก่อนการอ่านในลักษณะเช่นนี้นอกจากช่วยให้เราอ่านเรื่องอย่างมีจุดมุ่งหมาย

สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายในการอ่าน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการอ่าน ในการอ่านแต่ละครั้ง ผู้อ่านจะต้องมีจุดมุ่งหมายในการอ่านว่า อ่านข้อความหรือบทอ่านนั้น เพื่ออะไรเพื่อศึกษาหาความรู้ หรือเพื่อความบันเทิง เพื่อให้ตรงจุดมุ่งหมายการอ่านนั้น ๆ

### ประโยชน์ของการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านดังนี้

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2546 : 6) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านไว้ดังนี้

1. เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์
2. ทำให้มนุษย์เกิดความรู้ ทักษะต่าง ๆ ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
3. ทำให้มนุษย์เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความเพลิดเพลินบันเทิงใจและเกิดความบันเทิงใจ

ใจ

4. เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
5. ทำให้มนุษย์ทันต่อเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของโลก
6. เป็นการส่งเสริมสุขภาพของมนุษย์
7. ช่วยให้มีมนุษย์แก้ปัญหาสังคม การเมือง เศรษฐกิจและปัญหาส่วนตัว

กาญจนา เชื้อศรีจันทร์ (2552 : ไม่ระบุหน้า) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านไว้ดังนี้

1. ทำให้มีความรู้ในวิชาการด้านต่าง ๆ อาจเป็นความรู้ทั่วไป หรือความรู้เฉพาะด้านก็ได้ เช่น การอ่านตำราแขนงต่าง ๆ หนังสือคู่มือ หนังสืออ่านประกอบในแขนงวิชาต่าง ๆ เป็นต้น
2. ทำให้รอบรู้ทันโลก ทันเหตุการณ์ การอ่านหนังสือพิมพ์การอ่านจากสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ในสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศแล้ว ยังจะได้ทราบข่าวกีฬา ข่าวบันเทิง บทความวิจารณ์ ตลอดจนการโฆษณาสินค้าต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับความเป็นอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมของคนในขณะนั้น

3. ทำให้ค้นหาคำตอบที่ต้องการได้ การอ่านหนังสือจะช่วยตอบคำถามที่เราข้องใจสงสัย ต้องการรู้ได้ เช่น อ่านพจนานุกรมเพื่อหาความหมายของคำ อ่านหนังสือกฎหมายเมื่อต้องการรู้ข้อปฏิบัติ อ่านหนังสือคู่มือแนะวิธีเรียนเพื่อต้องการประสบความสำเร็จในการเรียน เป็นต้น

4. ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาดี น่าอ่าน น่าสนใจ ย่อมทำให้ผู้อ่านมีความสุข ความเพลิดเพลิน เกิดอารมณ์คล้อยตามอารมณ์ของเรื่องนั้น ๆ ผ่อนคลายความตึงเครียดได้ข้อคิด และยังเป็นการยกระดับจิตใจผู้อ่านให้สูงขึ้นได้อีกด้วย

5. ทำให้เกิดทักษะและพัฒนาการในการอ่าน ผู้ที่อ่านหนังสือสม่ำเสมอย่อมเกิดความชำนาญในการอ่าน สามารถอ่านได้เร็วเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ง่าย จับใจความได้ถูกต้อง เข้าใจประเด็นสำคัญของเรื่อง และสามารถประเมินคุณค่าเรื่องที่อ่านได้อย่างเหมาะสมผล

6. ทำให้ชีวิตมีพัฒนาการเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ ผู้อ่านมากย่อมรู้เรื่องราวต่าง ๆ มาก

เกิดความรู้ความคิดที่หลากหลาย กว้างไกล สามารถนำมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนให้ชีวิตมีคุณค่าและมีระเบียบแบบแผนที่ดียิ่งขึ้น

7. ทำให้เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเสริมสร้างบุคลิกภาพอ่านมากย่อมรอบรู้มาก มีข้อมูลต่าง ๆ สั่งสมไว้มาก เมื่อสนทนากับผู้อื่นย่อมมีความมั่นใจ ไม่ขาดเงินเพราะมีภูมิรู้ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ได้ ผู้รอบรู้จึงมักได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับจากผู้อื่น

วรรณ โสมประยูร (2553 : 128-129) กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ
2. การอ่านช่วยให้บุคคลนำความรู้ ประสบการณ์ไปปรับปรุงพัฒนางานให้เจริญก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จ
3. การอ่านสนองความต้องการพื้นฐานในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี เช่น ความมั่นคงปลอดภัย ประสบการณ์ใหม่ เป็นที่ยอมรับของสังคม
4. การอ่านช่วยเสริมให้บุคคลขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้งกว้างขวาง ทำให้รอบรู้ เกิดความมั่นใจในการพูด การบรรยาย การอภิปรายปัญหาต่าง ๆ
5. การอ่านมีความจำเป็นต่อคนทั่วไปที่ต้องติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นร่วมกับทักษะการฟัง การพูดและการเขียน

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นทักษะที่มีประโยชน์และมีคุณค่าที่จะช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถ และเชื่อมโยงไปยังทักษะอื่น ๆ ได้ และยังผู้ที่อ่านมากก็จะเป็นผู้ที่รู้มากมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถที่จะรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มา และปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดผลดีต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติได้ ซึ่งผลดีที่เกิดจากการอ่านมีหลายประการ คือ ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการอ่าน ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นในกระบวนการคิด ผู้เรียนได้ใช้ความรู้เดิมผสมผสานกับความรู้ใหม่ให้เป็นความรู้ที่มั่นคง สามารถเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะทางภาษาทางด้านอื่น และเป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู

### แบบฝึกเสริมทักษะ

แบบฝึกเสริมทักษะ เป็นนวัตกรรมที่ครูผู้สอนสร้างขึ้นในลักษณะของสื่อผสมเพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ เป็นสื่อการเรียนที่ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเกิดความชำนาญในเรื่องต่าง ๆ ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ถูกประสงค์ตั้งไว้ โดยมีชื่อเรียกหลายลักษณะ ได้แก่ แบบฝึก แบบฝึกหัด แบบฝึกเสริมทักษะ หรือแบบฝึกทักษะซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้คำว่า แบบฝึกเสริมทักษะ

### ความหมายของแบบฝึกเสริมทักษะ

นักวิชาการและนักศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ดังต่อไปนี้  
 ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 641) ใ้คอธิบายความหมายของแบบฝึกไว้ว่า  
 แบบฝึกเสริมทักษะ หมายถึง แบบ ตัวอย่าง ปัญหา หรือคำสั่งที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ  
 เอมอร สงวนดี ( 2547 : 29) ได้ให้ความหมายแบบฝึกเสริมทักษะว่า แบบฝึกหรือ  
 แบบฝึกหัดหรือแบบฝึกเสริมทักษะเป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริม  
 สำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะที่เพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่หนังสือ  
 เรียนจะมีแบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบทเรียนในบางวิชาจะมีลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ  
 คำรณ ถ้อมในเมือง (2548 : 1) กล่าวว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกเสริมทักษะ คือ สื่อการเรียน  
 การสอนชนิดหนึ่งที่ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่งๆ เพื่อฝึกฝน  
 ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น  
 พัทธรา พรหมณี (2549 : 50) กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง สื่อ สิ่งเร้า หรือกิจกรรมที่ครู  
 สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจ ฝึกฝนควบคู่กับการเรียน จนเกิดทักษะในเรื่องใด  
 เรื่องหนึ่ง และนำความรู้ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง แม่นยำและคล่องแคล่ว ฉะนั้น แบบฝึกจึงมี  
 ความสำคัญต่อการเรียนการสอน เพราะช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียน ตรวจสอบ  
 ความเข้าใจ และแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนด้วยการฝึกปฏิบัติ  
 สุภจิต คงสุวรรณ (2550 : 52) กล่าวว่าไว้ว่า แบบฝึกเสริมทักษะ คือ แบบฝึกทักษะหรือ  
 ชุดฝึกที่ครูจัดทำให้นักเรียน เพื่อให้มีทักษะเพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้เรียนรู้เรื่องนั้น ๆ มาบ้างแล้ว  
 โดยแบบฝึกจะต้องมีทิศทางตรงตามจุดประสงค์ ประกอบกิจกรรมที่น่าสนใจและสนุกสนาน  
 ถือเป็นแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น  
 ผานิตา เพิ่มพูนทรัพย์ (2551 : 22) ให้ความหมายของแบบฝึกเสริมทักษะว่า แบบฝึกเสริม  
 ทักษะหมายถึง รายละเอียดของกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ  
 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้พัฒนาความสามารถของนักเรียนให้ดีขึ้น  
 ถ้ายง เครือคำ (2555 : 42) กล่าวว่า แบบฝึกเสริมทักษะเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภท  
 หนึ่งที่เป็นส่วนเสริมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เป็นแนวทาง  
 ในการพัฒนาทักษะความรู้ ความชำนาญของนักเรียน หลังจากเรียนจบเนื้อหาเรื่องนั้น ๆ  
 จากความคิดของนักวิชาการดังกล่าว เกี่ยวกับความหมายของแบบฝึกเสริมทักษะ  
 สรุปได้ว่า แบบฝึกเสริมทักษะ คือ สื่อหรือเอกสารประเภทหนึ่งประกอบแผนการสอนที่มีเนื้อหา  
 เป็นการฝึกทักษะความชำนาญอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นส่วนเสริมสำหรับให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่จะมีแบบฝึกทักษะอยู่ที่ท้ายบทเรียน หรือเป็นแบบฝึกที่ครูสร้างขึ้น

#### ความสำคัญของแบบฝึกเสริมทักษะ

การฝึกอย่างถูกวิธีและเหมาะสมขึ้นอยู่กับ การวางแผน และรูปแบบการฝึกด้วยแบบฝึกเสริมทักษะอีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถนำไปพัฒนาทักษะทางภาษาได้ทุก ๆ ด้านแบบฝึกหัดจึงนับว่ามีความสำคัญต่อการเรียนภาษา ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกเสริมทักษะไว้ดังนี้

วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 125) ได้แสดงแนวคิดว่าแบบฝึกเสริมทักษะเป็นเครื่องมือจำเป็นต่อการฝึกทักษะของผู้เรียน และการฝึกแต่ละทักษะควรมีความแตกต่างอย่างหลากหลายรูปแบบเพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย และเร้าความสนใจให้ทำแบบฝึกหัด

รัชกานดา เหลาแก้ว (2550 : 30) กล่าวว่า แบบฝึกเสริมทักษะมีความสำคัญต่อนักเรียนมากเพราะช่วยเสริมสร้างทักษะให้กับผู้เรียนก่อให้เกิดการเรียนรู้และความเข้าใจได้เร็วขึ้น ชัดเจนขึ้น กว้างขวางขึ้น ทำให้การสอนของครูและการเรียนของนักเรียนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

คาราณี โพธิ์ไทร (2552 : 21) กล่าวว่า แบบฝึกมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ช่วยในการฝึกฝนและเสริมทักษะทางภาษาที่สามารถแก้ปัญหาการอ่านการเขียนของนักเรียนได้ดี สามารถทดสอบและประเมินผล ทำให้ครูทราบข้อบกพร่องของนักเรียนเฉพาะจุด นักเรียนสามารถทราบผลความก้าวหน้าของตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานขณะที่เรียนทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น นักเรียนได้ทำงานด้วยตนเอง สามารถนำมาฝึกซ้ำ ทบทวนตนเอง จัดจำเนื้อหาได้คงทน

ลำยอง เครือคำ (2555 : 43) กล่าวว่า แบบฝึกเสริมทักษะมีความสำคัญสำหรับการเรียนการสอน เพราะนักเรียนจะได้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจที่คงทนจากการได้ฝึกปฏิบัติ และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แบบฝึกทักษะมีประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและครูผู้สอน ผู้เรียนจะได้รับ ความสนุกสนานและได้รับความรู้เป็นขั้นตอนตามลำดับ ทำให้เรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ประหยัดเวลาในการสอนของครู

สงวนศรี นรัฐกิจ (2555 : 18) กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกเสริมทักษะว่า แบบฝึกเสริมทักษะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนมีการเรียนรู้ได้มากขึ้น มีส่วนช่วยเร้าความน่าสนใจให้นักเรียนฝึกซ้ำบ่อย ๆ ทบทวนบทเรียนด้วยตนเองได้ และยังเป็นการลดภาระของครูอีกทางหนึ่ง

สรุปได้ว่า แบบฝึกเสริมทักษะมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะทางภาษา เพราะแบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกซ้ำ ทบทวนเรื่องที่เรียน รวมถึงเป็นอุปกรณ์สำคัญที่ช่วยให้ครูและผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนการสอนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

#### ประโยชน์ของแบบฝึกเสริมทักษะ

แบบฝึกเสริมทักษะเป็นสื่อที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน มีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกเสริมทักษะไว้ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ยิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
3. ครูได้แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนได้ดีที่สุดตาม

ความสามารถของตนเอง

4. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานของตนเองได้
5. ฝึกให้นักเรียนได้ทำงานด้วยตนเอง
6. ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
7. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะของตนเองโดยไม่ต้องคำนึงถึงเรื่องเวลาหรือความกดดันอื่น ๆ

มาสวิมล รักบ้านเกิด (2546 : 27) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกสรุปได้ว่าแบบฝึกช่วยให้ครูทราบพัฒนาการทักษะทางภาษา และข้อบกพร่องของนักเรียน อีกทั้งช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน

ละเอียด คชวัฒน์ (2547 : 16) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกสรุปได้ว่าแบบฝึกเป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ช่วยให้ครูทราบความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องของนักเรียน และช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน

สุชา จันทร์หอม (2547 : 145) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า การใช้แบบฝึกทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างจริงจัง เพราะผู้เรียนมีประสบการณ์ตรง แบบฝึกมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาทักษะเป็นอย่างมาก เพราะแบบฝึกจะเป็นสื่อแห่งการปฏิบัติของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ในเรื่องที่จะฝึกเพิ่มมากขึ้นดังนี้

1. แบบฝึกเป็นส่วนที่เพิ่มเติมหรือส่วนเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะเป็นอุปกรณ์สอนที่ช่วยลดภาระของครูเพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่ทำขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ
2. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากการให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด

ที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในด้านจิตใจ

3. แบบฝึกเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนฝึกทักษะให้ดีขึ้น ทั้งนี้ต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่ของครูผู้สอนด้วย

4. แบบฝึกใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียน หลังจากบทเรียนในแต่ละครั้ง

5. แบบฝึกหัดที่จัดขึ้นเป็นรูปเล่ม ผู้เรียนสามารถรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง

6. แบบฝึกที่จัดขึ้นนอกเหนือจากแบบฝึกในบทเรียนจะช่วยให้เด็กฝึกฝนความชำนาญเพิ่มมากขึ้น

7. การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดช่วยให้ครูทราบถึงจุดเด่น ข้อบกพร่องหรือปัญหาด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ได้ชัดเจน ซึ่งจะมีผลต่อครูผู้สอนที่จะนำไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

8. แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายและผู้เรียนสามารถบันทึกผลการฝึกพร้อมทั้งมองเห็นความก้าวหน้าของนักเรียนเอง

พัชรา พรหมณี (2549 : 52) กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกเสริมทักษะว่า แบบฝึกเสริมทักษะเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ครูนำไปใช้เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและฝึกนักเรียนให้ได้ใช้ความคิด

สงวนศรี นรภูกิจ (2555 : 19) กล่าวว่า แบบฝึกเสริมทักษะมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งต่อครูและผู้เรียน แบบฝึกเสริมทักษะนอกจากจะช่วยสร้างประสบการณ์ เสริมความรู้ เพิ่มทักษะให้ผู้เรียนแล้วยังช่วยแบ่งเบาภาระของครูได้เป็นอย่างดี

จากความคิดของนักวิชาการดังกล่าว เกี่ยวกับประโยชน์ของแบบฝึกเสริมทักษะสรุปได้ว่า แบบฝึกเสริมทักษะมีประโยชน์ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนเพราะได้ทบทวนบทเรียน อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานอีกด้วย

**หลักการและขั้นตอนของการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ**

แบบฝึกเสริมทักษะเป็นสิ่งสำคัญของการเรียน เพราะนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะความชำนาญแล้ว ยังช่วยให้สามารถจำบทเรียนได้นาน การสร้างแบบฝึกที่ดี ควรมีหลักการจัดทำดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 :145-146) ได้สรุปขั้นตอนการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้อ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหากเป็นไปได้ควรศึกษาความต่อเนื่องของปัญหาในทุกระดับชั้น



2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหา ออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อย ๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบบัตรฝึกหัด
  3. พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้แบบฝึก เช่น จะนำแบบฝึกไปใช้อย่างไร แต่ละชุดประกอบด้วยอะไรบ้าง
  4. สร้างแบบทดสอบเชิงสำรวจ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องของแบบทดสอบ ความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะตอน แบบทดสอบที่สร้างจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์ไว้ในขั้นตอนที่ 2
  5. สร้างแบบฝึกหัด เพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อยแต่ละทักษะ ในแต่ละบัตรจะมีคำถามให้นักเรียนตอบ การกำหนดรูปแบบ ขนาดของบัตร พิจารณาตามความเหมาะสม
  6. สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง การสร้างบัตรอ้างอิงนี้อาจทำเพิ่มเติมเมื่อได้นำบัตรฝึกหัดไปทดลองแล้ว
  7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการทดสอบหรือผลการเรียนโดยทำเป็นตอนเป็นเรื่อง เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบความก้าวหน้า
  8. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่องคุณภาพของแบบฝึกและคุณภาพของแบบทดสอบ
  9. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อบกพร่อง
  10. รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้ สารบัญ เพื่อใช้ประโยชน์
- คำรณ ล้อมในเมือง (2548 : 4) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกว่า จะคล้ายคลึงกับการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาประเภทอื่น ๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้
1. วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำการสอน ปัญหาการผ่านจุดประสงค์ของนักเรียน ปัญหาจากการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  2. ศึกษารายละเอียดในหลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์และกิจกรรม
  3. พิจารณาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากข้อหนึ่ง โดยการสร้างแบบฝึกและเลือกเนื้อหาในส่วนที่สร้างแบบฝึกนั้นว่าจะทำเรื่องใดบ้าง กำหนดเป็นโครงเรื่องไว้
  4. ศึกษารูปแบบของการสร้างแบบฝึกจากเอกสารตัวอย่าง
  5. ออกแบบชุดฝึกในแต่ละชุดให้มีรูปแบบที่หลากหลาย น่าสนใจ
  6. ลงมือสร้างแบบฝึกในแต่ละชุด พร้อมทั้งข้อสอบก่อนและหลังเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
  7. ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

8. นำไปทดลองใช้ แล้วบันทึกผลเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง
9. ปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
10. นำไปใช้จริงและเผยแพร่ต่อไป

ธนพร สาลี (2549 : 62) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกต้องตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน สร้างแบบฝึกให้ตรงจุดประสงค์ที่ต้องการฝึก สร้างให้เหมาะสมกับวัย เรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายให้มีหลายรูปแบบ ใช้เวลาพอเหมาะและมีคำอธิบายชัดเจน เนื่องจากแบบฝึกมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้นหลังเรียนจบในบทเรียนนั้น ๆ

ศุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550 : 65) กล่าวว่า ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะจะคล้ายคลึงกับการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาประเภทอื่น ๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น
  - 1.1 ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะทำการสอน
  - 1.2 ปัญหาการผ่านจุดประสงค์ของนักเรียน
  - 1.3 ผลจากการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
  - 1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ศึกษารายละเอียดในหลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาจุดประสงค์และกิจกรรม
3. พิจารณาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการสร้างแบบฝึก และเลือกเนื้อหาในส่วนที่จะสร้างแบบฝึกนั้นว่าจะทำเรื่องใดบ้าง กำหนดเป็นโครงเรื่องไว้
4. ศึกษารูปแบบของการสร้างแบบฝึกจากเอกสารตัวอย่าง
5. ออกแบบชุดฝึกแต่ละชุดให้มีรูปแบบที่หลากหลาย น่าสนใจ
6. ลงมือสร้างแบบฝึกในแต่ละชุด พร้อมทั้งข้อทดสอบก่อนและหลังเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
7. ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
8. นำไปทดลองใช้แล้วบันทึกผล เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง
9. ปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
10. นำไปใช้จริงและเผยแพร่ต่อไป

คาราณี โพธิ์ไทร (2552 : 22) กล่าวว่า หลักในการสร้างแบบฝึกทักษะนั้น ครูควรดำเนินการตามขั้นตอน คือ ดำรงปัญหาและความต้องการ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดเนื้อหา รูปแบบของแบบฝึก การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะนั้นครูควรวิเคราะห์ผู้เรียน ศึกษาขั้นตอน และดำเนินการตามขั้นตอน คือ สำรวจปัญหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาจากง่ายไปหายาก กำหนดรูปแบบของแบบฝึกเสริมทักษะ การประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพ ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง และในการสร้างแบบฝึกทักษะที่ดีนั้นควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

#### แนวคิด ทฤษฎีและจิตวิทยาเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ

ในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะให้มีคุณภาพ ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาเป็นสำคัญ เพราะการเรียนการสอนจะได้ผลดี ควรใช้แบบฝึกเสริมทักษะที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ใช้แนวทาง ทฤษฎีและหลักจิตวิทยาการเรียนรู้เป็นพื้นฐาน ในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะที่มีความสอดคล้องกับทฤษฎีที่สำคัญดังนี้

พิชรา พรหมมณี (2549 : 54) กล่าวว่า ความเข้าใจในหลักจิตวิทยาจะช่วยให้แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์ เหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียนให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความสามารถของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน

ศุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550 : 54-55) กล่าวว่าการศึกษาในเรื่องจิตวิทยาการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ผู้สร้างแบบฝึกไม่ควรละเลยเพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ของจิต และพฤติกรรมที่ตอบสนองนานาประการ โดยอาศัยกระบวนการที่เหมาะสม และเป็นวิธีที่ดีที่สุด การศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้จากข้อมูลที่นักจิตวิทยาได้ค้นพบ และทดลองไว้แล้ว สำหรับการสร้างแบบฝึกในส่วนที่มีความสัมพันธ์กันมีดังนี้

1. ทฤษฎีการลองผิดลองถูกของธอร์นไดค์ ซึ่งได้สรุปเป็นกฎเกณฑ์การเรียนรู้ 3 ประการ คือ

1.1 กฎแห่งความพร้อม หมายถึง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลพร้อมที่จะกระทำ  
1.2 กฎผลที่ได้รับ หมายถึง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเพราะบุคคลกระทำซ้ำ และยิ่งทำมากความชำนาญจะเกิดขึ้นได้ง่าย

1.3 กฎการฝึกหัด หมายถึง การฝึกหัดให้บุคคลทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ผู้ฝึกจะต้องควบคุมและจัดสภาพการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของตนเอง บุคคลจะถูกกำหนดลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก ดังนั้น ผู้สร้างและฝึกจึงจะต้องกำหนดกิจกรรมตลอดจนคำสั่งต่าง ๆ ในแบบฝึกให้ผู้ฝึกได้แสดงพฤติกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ผู้สร้างต้องการ

2. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ ซึ่งมีความเชื่อว่า สามารถควบคุมบุคคลที่ทำตามความประสงค์หรือแนวทางที่กำหนดได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงความรู้สึกทางด้านจิตใจของบุคคลผู้นั้นว่าจะรู้สึกนึกคิดอย่างไร เขาจึงได้ทดลองและสรุปได้ว่าบุคคลสามารถเรียนรู้ได้ด้วยการกระทำ

โดยมีการเสริมแรงเป็นตัวการ เมื่อบุคคลตอบสนองการเร้าของสิ่งเร้าควบคู่กันในช่วงเวลาที่เหมาะสม สิ่งเร้า นั้นจะรักษาระดับหรือเพิ่มการตอบสนองให้เข้มข้น

3. วิธีสอนของกาเย่ ซึ่งมีความเห็นว่าการเรียนรู้มีลำดับขั้น และผู้เรียนจะต้องเรียนรู้เนื้อหาที่ง่ายไปหายาก การสร้างแบบฝึก จึงควรคำนึงถึงการฝึกตามลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก

4. แนวคิดของบลูม ซึ่งกล่าวถึงธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละคนว่ามีความแตกต่างกันผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาในหน่วยย่อยต่าง ๆ ได้โดยใช้เวลาเรียนที่แตกต่างกัน ดังนั้น การสร้างแบบฝึกจึงต้องมีการกำหนดเงื่อนไขที่จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนสามารถผ่านลำดับขั้นตอนของทุกหน่วยการเรียนรู้ได้ ถ้านักเรียนได้เรียนตามอัตราการเรียนของตน ก็จะทำให้ให้นักเรียนประสบความสำเร็จมากขึ้น

คาราณี โพธิ์ไทร (2552 : 25) กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนมีความพร้อม มีการฝึกฝนบ่อย ๆ มีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งมีหลายรูปแบบ เมื่อบุคคลตอบสนองต่อสิ่งเร้าของสิ่งเร้าควบคู่กันในช่วงเวลาที่เหมาะสม สิ่งเร้า นั้นจะรักษาระดับหรือเพิ่มการตอบสนองให้เข้มข้น

สงวนศรี นรัฐกิจ (2555 : 18) กล่าวว่า การจัดทำแบบฝึกทักษะ ควรคำนึงถึงหลักทางจิตวิทยา ความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนรู้โดยการฝึกฝน กฎแห่งผล และแรงจูงใจ

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักจิตวิทยาเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างแบบฝึก เพราะจะช่วยให้แบบฝึกมีความน่าสนใจ เร้าใจ เหมาะสมกับวัยและความสามารถสนองต่อความต้องการของผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

โดยสรุป แบบฝึกเสริมทักษะเป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งที่สามารถทดสอบความรู้วัดและประเมินผลนักเรียนก่อนและหลังเรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้ครูผู้สอนทราบข้อบกพร่องของผู้เรียนช่วยลดภาระการสอนและประหยัดเวลาของครูได้มาก และทำให้นักเรียนทราบผลความก้าวหน้าในการเรียนของตนเองได้ทันที แบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพจะต้องช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนก่อให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ตามศักยภาพช่วยในการฝึกหรือเสริมทักษะทางภาษา การใช้ภาษาของผู้เรียน สามารถนำมาฝึกทำซ้ำและผู้เรียนสามารถนำไปทบทวนด้วยตนเอง ทำให้งจดจำเนื้อหาการเรียนได้คงทน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขด้วยการได้ปฏิบัติซ้ำแล้วซ้ำอีก นักเรียนสามารถนำแบบฝึกทักษะไปใช้ในการแก้ปัญหาในการอ่านการเขียนเป็นรายบุคคลและกลุ่มได้ดี ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะและความชำนาญ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้แบบฝึกเสริม

ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียน  
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

### การเรียนรู้แบบร่วมมือ

#### ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือไม่ใช่แนวคิดใหม่ การร่วมมือมีมาตั้งแต่เริ่มมีมนุษย์เกิดขึ้นในโลก การร่วมมือกันในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญต่อการอยู่รอดของเผ่าพันธุ์มนุษย์ ได้มีการกล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2544 : 116) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเตรียมผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสอนแบบนี้เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะทางสังคมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

สนอง อินละคร (2544 : 116) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 4 – 6 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกัน คือ มีนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 – 4 คน นักเรียนอ่อน 1 นักเรียนทุกคนเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกัน มีการปรึกษาหารือกันภายในกลุ่ม ผลสำเร็จของนักเรียนแต่ละคนคือผลสำเร็จของกลุ่ม

ทิสนา เขมมณี (2545 : 11) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยการจัดให้สมาชิกแต่ละกลุ่มมีความหลากหลายทั้งในด้านความสามารถความสนใจ เพศ และอื่น ๆ

โดยแต่ละคนจะมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน โดยเน้นกระบวนการร่วมมือมากกว่าการแข่งขันความสำเร็จของตนเองจะต้องควบคู่ไปกับความสำเร็จของกลุ่ม

สิริพร ทิพย์คง (2545 : 151) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกระบวนการซึ่งนักเรียนมีความสามารถแตกต่างกันอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งการเรียนรู้แบบร่วมมือลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ

1. ใช้การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในทางบวก
2. ใช้ปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด
3. ใช้ความรับผิดชอบในตัวเองต่องานที่ได้รับมอบหมาย
4. ใช้ทักษะทางสังคม
5. ใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 4) กล่าวว่า การสอนแบบร่วมมือการเรียนรู้ เป็นวิธีการสอนอีกแบบหนึ่งที่กำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันมาทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ตามปกติจะมีกลุ่มละ 4 คน เป็นเด็กเรียนเก่ง 1 คน เรียนปานกลาง 2 คน และเรียน อ่อน 1 คน ผลการเรียนของเด็กจะพิจารณาเป็น 2 ตอน โดยตอนแรกจะพิจารณาค่าเฉลี่ยทั้งกลุ่ม ตอนที่สองจะพิจารณาจากคะแนนสอบเป็นรายบุคคล การสอบทั้งสองครั้ง นักเรียนต่างคนต่างสอบ แต่ในขณะที่เรียนต้องร่วมมือกัน ครูจะใช้การให้รางวัลเป็นการเสริมแรง โดยการพิจารณาจากเกณฑ์ ที่ครูกำหนดไว้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550 : 121) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือหรือแบบ มีส่วนร่วม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถต่างกัน ได้ร่วมมือกัน ทำงานกลุ่มด้วยความตั้งใจและเต็มใจรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ในกลุ่มของตน ทำให้งาน ของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายของงานได้

กล่าวโดยสรุปการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนจัด ให้ผู้เรียนแบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 4 – 6 คน เพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้โดยการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมกันรับผิดชอบงานในกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิด เป็นความสำเร็จของกลุ่ม

#### แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

จอยซ์ และวิล (Joyce & Weil, 1986 : 121; อ้างถึงใน วันดี วิภาตนาวิณ, 2551 : 44) ได้กล่าวว่า เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเป็นเทคนิคที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญาและด้าน สังคม ทั้งนี้เพราะมนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมควรมีสัมพันธอันดีระหว่างบุคคล การพัฒนาผู้เรียน ในด้านสติปัญญาให้เกิดการเรียนรู้จนบรรลุถึงขีดความสามารถสูงสุดได้โดยมีเพื่อนในวัยเดียวกัน จะมีการใช้ภาษาสื่อสารที่เข้าใจง่ายกว่าครูผู้สอน

สลาวิน (Slavin, 1990 : 8) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือกันเป็นวิธีการจัดการเรียน การสอนให้ผู้เรียนใช้ความสามารถเฉพาะตัว และศักยภาพในตนเองแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้บรรลุผล สำเร็จได้ โดยสมาชิกในแต่ละกลุ่มตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ดังนั้นความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน สมาชิกจะได้มีการพูดคุยกัน ช่วยเหลือกัน ผู้เรียนจะได้มีความรู้จากเพื่อน และสิ่งที่เป็นผลพลอยได้จากการใช้วิธีการสอน แบบร่วมมือกันเรียนรู้อีกประการหนึ่ง คือ การที่นักเรียนรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะว่านักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มซึ่งแต่ละคนมีบทบาทสำคัญ ในความสำเร็จของกลุ่ม และเมื่อประสบความสำเร็จในการทำงานหรือการเข้าใจกับเนื้อหาวิชา แล้วจะเพิ่มความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนรู้สึกถึงคุณค่า

ของตนเองในชั้นเรียน นอกจากนั้น การเรียนรู้แบบร่วมมือยังจะก่อให้เกิดบรรยากาศที่นักเรียนได้ พุดคุยกัน เป็นการช่วยให้นักเรียนและเพื่อนเข้าใจปัญหาชัดเจนยิ่งขึ้น แม้บางครั้งจะไม่สามารถ หาคำตอบได้ในแต่ละระดับ การติดตามปัญหาจะสูงกว่าการที่เป็นครูผู้กำหนดให้นักเรียนทำคนเดียว และการที่นักเรียนสามารถอธิบายให้นักเรียนทำได้ ก็จะเป็นการยกระดับความเข้าใจให้สูงถึงระดับ การถ่ายทอดความคิด การเรียนเรียงด้วยคำอธิบายออกมาจะช่วยปรับความเข้าใจให้ชัดเจน แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นสำหรับบทบาทของครูก็จะเปลี่ยนไปจากเดิม คือ ต้องไม่ถือว่าตัวเองเป็นผู้ถ่ายทอด ความรู้ในชั้นเรียนคนเดียว แต่เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมวิธีดำเนินการที่เอื้ออำนวยให้นักเรียน สามารถหาความรู้ได้จากการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ซึ่งเกิดการกระทำของตนเองและเพื่อนนักเรียน ด้วยกันเอง

แครอล (Carroll. 1992 : 59-62) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือกันเป็นรูปแบบการสอน อีกชนิดหนึ่งที่ครูผู้สอนควรจะได้รู้จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน เรียนรู้สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะทางสังคม และเป็นรูปแบบการสอนที่นักเรียน ชอบการเรียนรู้แบบร่วมมือการเรียนรู้ มีหลักที่ผู้สอนต้องคำนึงถึง 3 ประการ

1. รางวัลหรือเป้าหมายของกลุ่มในการจัดการเรียนการสอนตั้งเป้าหมายหรือรางวัลไว้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามในการเรียนรู้มากขึ้น และพยายามปรับพฤติกรรม เพื่อความสำเร็จของรางวัลที่กำหนดอาจเป็นสิ่งของประเภทนิยมิตร คำชมเชย การเชิดชูเกียรติ
2. ความหมายของแต่ละบุคคลในกลุ่มในการจัดการเรียนการสอนถึงแม้อยู่ในรูปกลุ่ม แต่ต้องมีขั้นตอนที่สามารถบอกถึงความสามารถของสมาชิกของแต่ละคนได้ว่าเข้าใจบทเรียน มากน้อยเพียงใดในการเรียนแต่ละครั้ง ต้องมั่นใจว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มเข้าใจเนื้อหาที่เรียน
3. สมาชิกในกลุ่มมีโอกาสในการช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จเท่าเทียมกันนักเรียน ทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมช่วยเหลือของกลุ่มตนเองให้ผ่านกิจกรรมให้ได้เท่าเทียมกัน ทั้งคนเก่ง ปานกลาง และอ่อน

ปิยาภรณ์ รัตนกรกุล (2546 : 23) เปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือ กันกับการเรียนเป็นกลุ่ม ดังตาราง 2.1

ตาราง 2.1 การเปรียบเทียบการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้กับการเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบเดิม

การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (Cooperative Learning)	การเรียนรู้แบบเดิม (Traditional Learning)
1. สมาชิกมีความรับผิดชอบร่วมกัน	1. มีความรับผิดชอบเฉพาะตนเอง
2. สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบในงานของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม	2. สมาชิกแต่ละคนอาจจะไม่รับผิดชอบต่องานของตนเอง และของสมาชิกกลุ่ม
3. สมาชิกมีความสามารถที่แตกต่างกัน	3. สมาชิกมีความสามารถใกล้เคียงกัน
4. สมาชิกผลัดเปลี่ยนกันเป็นหัวหน้า	4. สมาชิกเลือกหัวหน้า
5. สมาชิกแบ่งความรับผิดชอบซึ่งกันและกัน	5. สมาชิกรับผิดชอบเฉพาะงานตนเอง
6. สมาชิกประเมินผลเน้นวิธีการและผลงาน	6. การประเมินผลเน้นที่ผลงาน
7. ครูจัดการสอนทักษะทางสังคม	7. ทักษะทางสังคมถูกละเลยไม่มีการสอน
8. ครูสังเกตการณ์แนะนำการทำงานกลุ่ม	8. ครูละเลยไม่สนใจการทำงานกลุ่ม
9. ครูเน้นวิธีการกลุ่ม	9. วิธีการทำงานกลุ่มมีน้อย

สรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้นั้น เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มช่วยกันเรียน นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีทักษะการอยู่ร่วมกันทางสังคมที่ดีขึ้น

### การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD เป็นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิคหนึ่งของการเรียนแบบร่วมมือที่พัฒนาขึ้นโดย สลาวิน (Slavin) ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความหมาย องค์ประกอบ ขั้นตอน ข้อดี ข้อจำกัดของการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD ดังนี้

#### ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีนักวิชาการและนักศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

ทิตินา แคมณี (2545 : 265-267) กล่าวว่าจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน สมาชิกในกลุ่มได้รับ



เนื้อหาสาระ และศึกษาเนื้อหาสาระนั้นร่วมกัน เนื้อหาสาระนั้นอาจมีหลายคนซึ่งผู้เรียนอาจต้องทำแบบทดสอบในแต่ละตอน และเก็บคะแนนของตนไว้ ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบครั้งสุดท้ายเป็นการทดสอบรวบรวมยอดและนำคะแนนของตนไปหาคะแนนพัฒนาของกลุ่มใดได้คะแนนสูงสุดกลุ่มนั้นได้รางวัล

ธีรพัฒน์ ฤทธิทอง (2545 : 170-175) กล่าวว่า การจัดการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันอีกรูปแบบหนึ่ง โดย สลาวิน (Slavin) แห่งมหาวิทยาลัยจอห์น ฮอปกินส์ (John Hopkins) เป็นผู้พัฒนาขึ้น เทคนิคการจัดการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับการสอนเนื้อหาความรู้ความเข้าใจอาจใช้หนังสือเรียนหรือใบความรู้เป็นสื่อการเรียนของนักเรียน

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 170) กล่าวว่า การจัดการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมืออีกแบบหนึ่งที่แบ่งผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันออกไปเป็นกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกัน กลุ่มละประมาณ 4-5 คน โดยกำหนดให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้เนื้อหาสาระที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้แล้วทำการทดลองความรู้ คะแนนที่ได้จากการทดลองของสมาชิกแต่ละคนนำมาบวกเป็นคะแนนรวมของทีม ผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคเสริมแรง เช่น ให้รางวัลการชมเชย เป็นต้น สมาชิกจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 108) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาเรื่องโดยย่อให้ผู้เรียนทั้งหมดฟัง แล้วให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามที่กำหนดในกิจกรรม เพื่อศึกษาเข้าใจเนื้อหาและการแก้ปัญหาในการเตรียมสอบย่อยโดยทดสอบผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทำเช่นเดียวกันในเรื่องต่อไป และพิจารณาคะแนนที่พัฒนาขึ้น หากคะแนนของทีมในแต่ละสัปดาห์โดยคัดคะแนนพัฒนาการแต่ละกลุ่มรวมกันเป็นคะแนนของทีม รวมทั้งผู้เรียนที่มีคะแนนพัฒนาการสูงและให้รางวัล

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หมายถึงการจัดการเรียนรู้อีกแบบหนึ่ง โดยมีการจัดกลุ่มแบบละความสามารถแต่ละกลุ่มได้เรียนรู้ในเนื้อหาที่ผู้สอนเตรียมไว้ร่วมกันเพื่อศึกษาเนื้อหาและแก้ปัญหา มีการสอบเก็บคะแนนเป็นรายบุคคลแล้วนำไปหาคะแนนพัฒนาการของแต่ละคน แล้วนำคะแนนพัฒนาการของแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มไหนได้คะแนนพัฒนาการของกลุ่มมากที่สุดกลุ่มนั้นได้รางวัล และถือเป็นความสำเร็จของกลุ่ม

### องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้งานกลุ่มประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ได้มีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 134-135) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

1. การมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในทางบวก หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มมีการทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการแข่งขัน มีการใช้วัสดุอุปกรณ์และข้อมูลต่าง ๆ ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน รวมถึงได้รับผลประโยชน์หรือรางวัลเท่าเทียมกัน
2. ปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดระหว่างการทำงานกลุ่ม เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
3. การตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน เป็นกิจกรรมที่ตรวจเช็คหรือทดสอบให้มั่นใจว่าสมาชิกมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่เพียงใด โดยสามารถที่จะทดสอบเป็นรายบุคคล เช่น การสังเกต การทำงาน การสุ่มถามปากเปล่า
4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย ในการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้ เพื่อให้งานกลุ่มประสบผลสำเร็จ ผู้เรียนควรจะได้รับการศึกษาฝึกฝนทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่ม เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และทักษะกระบวนการกลุ่ม
5. กระบวนการกลุ่ม เป็นกระบวนการทำงานตามขั้นตอนซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน มีการวางแผนการดำเนินงานตามแผนประเมินผลงาน และปรับปรุงงานร่วมกัน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552 : 199) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนเทคนิค STAD ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การนำเสนอข้อมูล (Class Presentation) ครูจะเป็นการนำเสนอข้อมูลอาจเป็นการใช้เอกสารหรือการบรรยาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียน ต้องมีความตั้งใจเพราะผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติเอง และมีการทดสอบหลังจากจบบทเรียนหนึ่ง ๆ แล้ว
2. การทำงานกลุ่ม (Teams) ผู้เรียนจะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มหนึ่งมี 4 – 5 คน ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์และเพศแตกต่างกัน หน้าที่สำคัญของกลุ่ม คือการช่วยเหลือกันเรียนร่วมกัน ทำงานจากใบงาน อภิปรายปัญหาพร้อมทั้งการตรวจสอบคำตอบ การแก้ไขคำตอบ หัวใจสำคัญอยู่ที่สมาชิกแต่ละคน ทุกคนจึงต้องทำให้ดีที่สุด สมาชิกเรียนรู้ให้กำลังใจและเข้าใจร่วมกัน

3. การทดสอบ (Quizzes) เมื่อครูสอน ไปประมาณ 1-2 ครั้ง นักเรียนทุกคนจะเข้าทำการทดสอบในสาระที่เรียน ต่างคนต่างสอบจะช่วยเหลือกันไม่ได้

4. การปรับปรุงคะแนน (Individual Improvement Scores) จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ จึงให้นักเรียนสามารถปรับปรุงคะแนนของตนเองให้สูงขึ้น

5. การตัดสินผลงานของกลุ่ม (Team Recognition) จะพิจารณาผลรวมของการปรับปรุงคะแนนของสมาชิกในกลุ่ม กำหนดระดับผลความสำเร็จตามคะแนนที่ได้ของกลุ่มอาจเป็นคำชมเชย ประกาศนียบัตร รางวัล เป็นต้น

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือทั้ง 5 องค์ประกอบนี้จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้งานกลุ่มประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสมาชิกทุกคนจะต้องมีความมุ่งมั่น มีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างจริงจังในการดำเนินกิจกรรม จึงจะทำให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

#### บทบาทของครูผู้สอน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นผู้สอนจะต้องคำนึงถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้มีผู้กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนไว้ดังนี้

วิลลาร์ด สุนทร โรจน์ (2550 : 17) กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนมีดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่ม (โดยปกติประมาณ 3 – 5 คน ต่อกลุ่ม) และลักษณะของกลุ่มควรเป็นกลุ่มที่คล่องตัวสามารถ (มีทั้งผู้เรียนที่เก่ง เรียนปานกลางและเรียนอ่อน)

2. ดูแลการจัดลักษณะการนั่งของสมาชิกกลุ่มให้ทำงานกลุ่มร่วมกันได้สะดวกและง่ายต่อการสังเกตและติดตามความก้าวหน้าของกลุ่ม

3. ชี้แจงกรอบกิจกรรมให้ผู้เรียนแต่ละคนเข้าใจวิธีการและหลักเกณฑ์การทำงาน

4. สร้างบรรยากาศที่เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของสมาชิกกลุ่ม

5. เป็นที่ปรึกษาของทุกกลุ่มและคอยติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของกลุ่มและสมาชิก

6. ยกย่องเมื่อผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้รางวัล คำชมเชยในลักษณะกลุ่ม

7. กำหนดว่าผู้เรียนควรทำงานร่วมกันแบบกลุ่มนานเพียงใด

#### ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การแบ่งขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้ข้อคิดไว้ดังนี้

วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2550 : 18) กล่าวว่าขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมกิจกรรม ในขั้นเตรียมประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน และจัดกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ 2 – 6 คน ครูแนะนำระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิก แจกวัสดุประสงค์ของบทเรียนและทำกิจกรรมร่วมกันและฝึกฝนทักษะพื้นฐานที่จำเป็น สำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม
2. ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียนแนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูล และมอบหมายงาน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม
3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อยโดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมาย สมาชิกในกลุ่มจะได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม ในขั้นนี้ครู อาจกำหนดให้นักเรียนใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้งเทคนิคที่ใช้แต่ละครั้ง จะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่อง ในการเรียนครั้งหนึ่ง ๆ จะต้องใช้เทคนิค การเรียนรู้แบบร่วมมือหลายชนิดประกอบกันเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียน
4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วน หรือยัง ผลเป็นอย่างไร เน้นตรวจสอบงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้
5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและผู้เรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม และผู้เรียนช่วยกันประเมินการทำงานกลุ่ม และพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน อะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552 ; 199 – 202) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยเทคนิค STAD มีขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมการสอน ครูจะดำเนินการดังนี้
  - 1.1 เนื้อหาของบทเรียน สามารถใช้ได้กับเนื้อหาที่ครูสร้างขึ้นโดยการทำเอกสาร ประกอบการสอน ใบงาน กระดาษคำตอบและข้อทดสอบย่อย
  - 1.2 การจัดกลุ่มผู้เรียน แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิก 4 คน เรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน อ่อน 1 คน ขั้นตอนในการจัดกลุ่มได้แก่
    - 1.2.1 จัดทำเอกสารสรุปเกี่ยวกับการเรียนเป็นกลุ่มให้แต่ละกลุ่ม
    - 1.2.2 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มโดยจัดเรียงผู้ที่มีคะแนนสูงสุดไปถึงต่ำสุด
    - 1.2.3 พิจารณาจำนวนกลุ่มในชั้นเรียน ควรประกอบด้วยสมาชิก 4 คนอาจมากกว่า 4 ในกรณีที่หาร 4 ไม่ลงตัว
    - 1.2.4 กลุ่มแต่ละกลุ่มควรมีความสมดุล โดยดูจากระดับความสามารถทางการเรียน

เฉลี่ยของแต่ละกลุ่มควรใกล้เคียงกัน

1.2.5 พิจารณาคะแนนพื้นฐานหรือคะแนนผลการเรียนจากปีที่ผ่านมา

2. รายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ ดังนี้

2.1 การสอน ครูมีวิธีการสอนแบบ โดยตรงหรืออภิปรายหรือเสนอ โดยใช้เสียงและภาพ โดยใช้เวลา 1-2 คาบ ในการสอนบทเรียนหนึ่งๆ และดำเนินการสอนตามแผนการสอนดังนี้

2.1.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

- 1) บอกผู้เรียนถึงสิ่งที่จะต้องเรียนว่ามีความสำคัญอย่างไร
- 2) ทบทวนสั้น ๆ เกี่ยวกับทักษะ ข้อมูลที่ผู้เรียนรู้อยู่แล้ว

2.1.2 การนำเสนอบทเรียนอาจปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

- 1) การสอบโดยวัดตามจุดประสงค์
- 2) เน้นทักษะความเข้าใจไม่ใช่ความจำ
- 3) ยกสาระหรือทักษะต่าง ๆ โดยใช้สื่อที่เห็นชัดเจน
- 4) ประเมินความเข้าใจของผู้เรียน โดยการถามคำถาม
- 5) อธิบายคำตอบ
- 6) เมื่อผู้เรียนจับใจความสำคัญได้จะนำไปสู่สาระถัดไป
- 7) รักษาประเด็นที่กำลังเรียนโดยการถามคำถาม

2.1.3 การฝึก โดยให้แนวปฏิบัติเปิด โอกาสให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับบทเรียน โดยแนะแนวทางให้เพื่อให้ผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติดังนี้

- 1) ให้ผู้เรียนช่วยกันแก้ปัญหาหรือหาคำตอบจากคำถาม
- 2) คู่ตัวอย่างผู้เรียนเพื่อถามเป็นการกระตุ้นผู้เรียน
- 3) ไม่ควรให้งานที่ใช้เวลานาน

2.2 การทำงานเป็นกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะต้องเรียนรู้เนื้อหาให้เข้าใจและช่วยกันทำงาน ครอบคลุมความหมายของการทำงานแบบร่วมมือและเทคนิคต่าง ๆ ในการเรียน

2.2.1 นักเรียนทุกคนต้องรับผิดชอบในการทำงานให้เพื่อนสมาชิกทุกคนเรียนรู้ เนื้อหาสาระให้กระจ่าง

2.2.2 ผู้เรียนจะเสร็จสิ้นงานที่ได้รับมอบหมายเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มเรียนรู้ เนื้อหานั้น ๆ กระจ่างแล้ว

2.2.3 ผู้เรียนควรขอความช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มก่อนที่จะถามครู

2.2.4 ผู้เรียนในกลุ่มควรพูดคุยปรึกษากันเบา ๆ ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนจัดกลุ่ม

อย่างรวดเร็ว แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อธิบายคำตอบ ใช้คำพูดสุภาพ ใช้หลักประชาธิปไตย ยอมรับความคิดของกลุ่ม ศึกษาใบงาน

2.3 การทดสอบ ใช้เวลาในการทดสอบครั้งคาบโดยทดสอบเป็นรายบุคคลให้เวลาในการทำข้อสอบอย่างพอเพียง แต่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปรึกษากันในขณะที่ทำข้อสอบ แลกเปลี่ยนกระดาษคำตอบเพื่อเปลี่ยนกันตรวจ

2.4 การตระหนักถึงความสำคัญของกลุ่ม กลุ่มจะได้รับรางวัลก็ต่อเมื่อก่อนนั้นได้รับความสำเร็จเหนือกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งจะตัดสินด้วยคะแนนที่ได้มาจากการทำแบบทดสอบของสมาชิกกลุ่มแต่ละคนแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือมี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการสอน ขั้นสอน ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบและขั้นสรุปบทเรียน และประเมินผลการทำงานเป็นกลุ่ม

#### การจัดกิจกรรมร่วมมือการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD

การเรียนรู้แบบร่วมมือที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ได้มีผู้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมร่วมมือการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ไว้ดังนี้

วัชรา เต่าเรียนดี (2547 : 10 – 11) ได้กล่าวถึง กิจกรรมร่วมมือกันเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันเรียนรู้และฝึกปฏิบัติโดยมีเป้าหมายกลุ่มร่วมกัน นั่นคือ ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มมาจากค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ของสมาชิกทุกคนร่วมกัน ความสำเร็จของกลุ่มมาจากความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน เวลาที่ใช้ในขั้นตอนนี้ 1 – 2 ชั่วโมง จุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนศึกษาและฝึกปฏิบัติร่วมกันในกลุ่ม สื่อที่ใช้คือ ใบความรู้ ใบงาน หรือใบกิจกรรม และแบบเฉลยคำตอบซึ่งแต่ละกลุ่มควรแจกให้ 2 ชุดเท่านั้น เพื่อให้มีการแบ่งปันช่วยเหลือกันและกัน) ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการในขั้นตอนนี้คือ ครูจะต้องสอนและฝึกการทำงานกลุ่มให้ทุกคนรู้บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม และเงื่อนไขของการปฏิบัติงานกลุ่มที่บรรลุเป้าหมายโดยแสดงเงื่อนไข ที่ต้องปฏิบัติอย่างชัดเจนบนกระดานหรือติดไว้ที่บอร์ดหน้าห้อง สิ่งที่ควรปฏิบัติในการร่วมมือกันเรียนรู้ที่บรรลุผลสำเร็จ

1. สมาชิกกลุ่มทุกคนทุกกลุ่มต้องรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อเพื่อนร่วมกลุ่ม โดยที่ต้องแน่ใจว่าเพื่อนสมาชิกกลุ่มเข้าใจในเรื่องที่เรียนรู้ และปฏิบัติร่วมกันอย่างแท้จริง
2. ก่อนร่วมกิจกรรมอื่นต่อไปนี้ต้องให้ทุกคนเสนองานชุดแรกก่อน
3. ชักถามเพื่อนในกลุ่มก่อนจะถามครู
4. เพื่อสมาชิกกลุ่ม ควรตั้งใจอธิบายให้กันและกันทำอย่างเต็มที่
5. ครูเดินตรวจสอบ ติดตาม ดูแลการปฏิบัติงานกลุ่มของทุกกลุ่ม

### ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ได้มีผู้กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ไว้ดังนี้

ศุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2551 : 175) กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD มีดังนี้

#### ข้อดี

1. ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบตัวเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน ได้เรียนรู้ร่วมกัน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยตรง
5. ผู้เรียนมีความตื่นตัว สนุกสนานกับการเรียนรู้

#### ข้อจำกัด

1. ถ้าผู้เรียนขาดความเอาใจใส่และความรับผิดชอบจะส่งผลให้ผลงานกลุ่มการเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จ
2. เป็นวิธีการที่ผู้สอนจะต้องเตรียมการ ดูแลเอาใจใส่ในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างใกล้ชิดจึงจะได้ผลดี
3. ผู้สอนมีภาระงานมากขึ้น

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD จึงเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดให้นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาและความสามารถทางการเรียนแตกต่างกันมาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละประมาณ 4-6 คน ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการจัดการเรียนรู้โดยมีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การนำเนอบทเรียนและสอนเนื้อหาใหม่โดยครูผู้สอน ขั้นที่ 2 การเรียนรู้กลุ่มย่อย โดยจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มประกอบด้วยนักเรียน 4 คน คือ นักเรียนเก่ง 1 คน นักเรียนปานกลาง 2 คน และนักเรียนอ่อน 1 คน โดยที่ในการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มแต่ละกลุ่ม ผู้วิจัยเป็นผู้จัดเอง โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแล้วจัดนักเรียนเข้ากลุ่มตามความเหมาะสม จากนั้นครูแจกชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมทั้งสื่อ และให้นักเรียนทำใบงาน โดยให้นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน คนที่เรียนเก่งช่วยเหลือเพื่อนๆ ขั้นที่ 3 การทดสอบย่อย ผู้เรียนทำแบบทดสอบรายบุคคล โดยที่ไม่มีการช่วยเหลือกัน แล้วนำคะแนนแต่ละคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม และจัดลำดับคะแนนของทุกกลุ่มให้ทุกคนทราบ ขั้นที่ 4 ตรวจสอบผลการทดสอบและประเมินความก้าวหน้าโดยให้แต่ละกลุ่มตรวจคะแนนการทำกิจกรรม

และประเมินความก้าวหน้า ชั้นที่ 5 สรุป รับรองผลงานและรับรองกลุ่มที่ได้รับรางวัลยอมรับความสำเร็จของกลุ่มโดยให้รางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนกลุ่มสูงสุด

### แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่นักเรียนปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรและความพร้อมของนักเรียน โดยมีชื่อเรียกหลายลักษณะ ได้แก่ แผนการสอน แผนการจัดกิจกรรม แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีความหมายเดียวกัน และในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้คำว่า แผนการจัดการเรียนรู้

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2545 : 1) กล่าวว่า แผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อแจกแจงรายละเอียดของหลักสูตร ทำให้ครูผู้สอนสามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้แก่ นักเรียนเป็นรายคาบ หรือรายชั่วโมง

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 1) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เป็นเครื่องมือที่ครูผู้สอนใช้พัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไปสู่จัดประสบการณ์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549 : 58) ได้กล่าวไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การออกแบบการเตรียมการสอนหรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550 : 205) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ผานิดา เพิ่มพูนทรัพย์ (2551 : 31) แผนการสอนคือการเตรียมการสอนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางการสอนสำหรับครูอันจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับสาระสำคัญ (บทสรุปของเนื้อหา) จุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหาวิชา (สาระการเรียนรู้) กิจกรรมการเรียนการสอน



รวมถึงการวัดและประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสติปัญญา/เจตคติ/ทักษะ

กนกกาญจน์ ศรีตะวัน (2554 : 43) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ผู้สอนวางแผนจัดเตรียมรายละเอียดของการสอนไว้ล่วงหน้า เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง สามารถนำไปใช้สอนได้ทันทีและช่วยในการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนวางแผนจัดเตรียมรายละเอียดของการสอนไว้ล่วงหน้าเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ซึ่งจัดทำไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ และเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ มีการใช้สื่อ นวัตกรรม การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้อย่างครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

#### ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

บุรุษย์ ศิริมหาสาคร (2545 : 4) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการเป็นครูแบบมืออาชีพ มีการเตรียมการล่วงหน้า แผนการจัดการเรียนรู้ของครูสะท้อนให้เห็นถึงการใช้เทคนิคการสอน สื่อ นวัตกรรม และจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก มาผสมผสานหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน
2. แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการสอน สื่อ นวัตกรรม และวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน
3. แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูผู้สอน และครูที่จะปฏิบัติการสอนแทนสามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมั่นใจ และมีประสิทธิภาพ
4. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป
5. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครู ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปี เพื่อขอเลื่อนตำแหน่งหรือระดับให้สูงขึ้น และเพื่อใช้ประกอบการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2548 : 164) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

ดังนี้

1. กำหนดแนวทางการสอนให้ผู้สอน จะสอนอะไร จะสอนทำไม จะสอนอย่างไร และจะประเมินผลอย่างไร

2. ทำให้ผู้สอนมั่นใจในการสอน เพราะได้เตรียมการไว้พร้อมแล้ว

3. ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ เพราะผู้สอนมีความพร้อม มีความมั่นใจ และทราบเนื้อหาที่จะสอนแล้ว

4. ทำให้ประหยัดเวลาในการสอน

ศุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549 : 58) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีการสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้ และจิตวิทยาการศึกษา

2. ช่วยให้ผู้สอน มีคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ทำไว้ล่วงหน้าด้วยตนเอง พร้อมทั้งทำให้ครู มีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย

3. ช่วยให้ผู้สอนทราบว่า การสอนของตนได้เดินทางไปในทิศทางใด สอนอะไร ด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไร และจะวัดผลประเมินผลอย่างไร

4. ส่งเสริมให้ผู้สอน ใฝ่ศึกษาหาความรู้ ทั้งเรื่องหลักสูตร วิธีจัดการเรียนรู้ จัดหา และใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล

5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่จะมาสอนแทน

6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อวงการการศึกษา

7. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน สำหรับประกอบการประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะครูให้สูงขึ้น

กนกกาญจน์ ศรีตะวัน (2554 : 46) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นงานสำคัญของครู ที่จะนำนักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนด เพราะความแตกต่างของผู้เรียนและสภาพแวดล้อม จึงต้องเลือกใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ คือ ช่วยให้ผู้สอนมีคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ทำไว้ล่วงหน้าด้วยตนเอง ทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตรงตามเป้าหมาย เป็นเครื่องมือนำนักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนด และทำให้ครูได้ศึกษาหลักสูตร แนวการจัดการเรียนรู้ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลอย่างละเอียด ช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน

### ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี เป็นการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ล่วงหน้าอย่างละเอียดรอบคอบ โดยมีจุดประสงค์ ตัวชี้วัด เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ อุปกรณ์และการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจนอย่างมีระบบ มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ไว้ดังนี้

นุรชัย ศิริมหาสาคร (2545 : 1) กล่าวว่า แผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ก็คล้ายกับแผนที่ ซึ่งจะนำผู้เดินทางไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องตอบคำถามหลัก ๆ 3 ข้อ นี้ได้ สอนเพื่ออะไร สอนอย่างไรและสอนแล้วได้ผลตามที่ต้องการหรือไม่ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีและสมบูรณ์จะต้องประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
2. การเรียนการสอนที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้
3. การวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่า ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้จริงหรือไม่

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 125) กล่าวว่า ลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะ 4 ประการ

1. มีกิจกรรมให้นักเรียนเป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูผู้สอนคอยช่วยชี้แนะส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่นักเรียนดำเนินการเป็นไปตามความมุ่งหมาย
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนค้นหาคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาและหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการจัดทำกิจกรรมด้วยตนเอง
3. เน้นทักษะกระบวนการ โดยมุ่งเน้นนักเรียนให้รับรู้และนำกระบวนการไปใช้จริง
4. ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น โดยหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูป

ศุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549 : 64) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนว่าในการสอนเรื่องนั้น ๆ ต้องการให้ผู้เรียนเกิดคุณสมบัติอะไร ด้านใด
2. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ชัดเจน ระบุบทบาทของครูผู้สอนและผู้เรียนไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องทำอะไรจึงทำให้การเรียนการสอนบรรลุผล
3. กำหนดสื่ออุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ไว้ชัดเจนว่าจะใช้สื่อ อุปกรณ์ หรือแหล่งเรียนรู้ อะไรบ้าง และจะใช้อย่างไร

4. กำหนดการวัดและประเมินผลไว้ชัดเจน จะใช้วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลใดเพื่อบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

5. ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ ในกรณีที่มีปัญหา เมื่อมีการนำไปใช้สามารถปรับเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นได้ โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้

6. มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ และสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงที่ผู้เรียนดำเนินชีวิตอยู่

7. แปลความหมายให้ตรงกัน แผนการจัดการเรียนรู้ที่เขียนขึ้นต้องสื่อความหมายได้ตรงกัน อ่านเข้าใจง่าย ผู้นำไปใช้สามารถเข้าใจและใช้ได้ตรงจุดประสงค์ของผู้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้

8. มีการบูรณาการแบบองค์รวมของเนื้อหา สาระ ความรู้ และวิธีการจัดการเรียนรู้

9. มีการเชื่อมโยงความรู้ไปได้อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์ใหม่ และนำไปใช้ในชีวิตจริง

วิมลรัตน์ สุนทร โรจน์ (2550 : 126) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จได้ดี ดังนั้นครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงควรจะต้องทราบถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งมีดังนี้

1. มีความสอดคล้องกับหลักสูตรและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

2. นำไปใช้ได้จริงและมีประสิทธิภาพ

3. เขียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชา เหมาะสมกับผู้เรียนและเวลาที่กำหนด

4. มีความกระชับชัดเจนทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและเข้าใจตรงกัน

5. มีรายละเอียดมากพอที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้

จากการศึกษาสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องเป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างละเอียด รอบคอบ มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีความสอดคล้องกับหลักสูตร โดยครูผู้สอนคอยชี้แนะ ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

**ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้**

ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรมีการวางแผนและออกแบบแผนสำหรับจัดการเรียนรู้ของตน มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ (2545 : 22) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. เลือกรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยนำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มาพิจารณาจัดทำแผนจัดการเรียนรู้

2. ตั้งชื่อแผนการจัดการเรียนรู้

3. กำหนดเวลา ระบุระดับชั้น

4. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้รายปี / รายภาค ที่เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา โดยบรรยายจุดหมายปลายทางไม่ว่าวิธีการที่สะท้อนถึงระดับต่าง ๆ ของทักษะที่เกิด ใช้คำกริยาที่เป็นรูปธรรมประกอบด้วย 3 ส่วน คือ พฤติกรรม สถานการณ์หรือเงื่อนไข และเกณฑ์

5. เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์ไว้แล้วเฉพาะข้อที่สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ตามธรรมชาติวิชา

6. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้เป็นรายละเอียดสำหรับนำไปจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้จะเป็นเนื้อหาใหม่ของมวลเนื้อหาที่กำหนดไว้ที่จำเป็นต้องสอน

7. กำหนดจุดประสงค์นำทางตามลำดับ

8. เลือกกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม

9. เลือกสื่ออุปกรณ์ใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ที่เลือก เช่น รูปภาพ บัตรคำ วิดิทัศน์

10. จัดทำลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงธรรมชาติวิชาตามจุดประสงค์นำทาง

11. กำหนดการวัดผลและประเมินผล โดยวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งที่เกิดขึ้นในระหว่างเรียน ตามจุดประสงค์นำทางและที่เกิดจากหลังเรียนรู้เมื่อจบแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วัดหลายรูปแบบตามความเหมาะสม เช่น การปฏิบัติจริง ทดสอบความรู้ ทำงานกลุ่ม

รุจิร ภูสาระ (2545 : 160) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพไว้ ดังนี้

1. ทำความเข้าใจมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งแนวความคิดขอบเขตของกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้มาเป็นกรอบในการทำแผนการเรียนรู้

2. เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้เป็นจุดประสงค์ปลายทางที่กล่าวถึงจุดประสงค์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์จากคำอธิบายรายวิชา

3. เขียนโครงสร้างของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งหมด ได้แก่ หัวข้อย่อยมีจำนวนตามในแต่ละหัวข้อย่อย สาระสำคัญที่เน้นความคิดรวบยอด หลักการ ทักษะ ลักษณะนิสัย จุดประสงค์นำทางตามหัวข้อย่อย

#### 4. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552 : 82) ได้กำหนดขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยจัดตามลำดับ ดังนี้

1. จัดทำหน่วยการเรียนรู้
2. แบ่งเนื้อหาสาระ เวลาให้ครอบคลุมหน่วยการเรียนรู้
3. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
4. กำหนดเป้าหมายสำหรับผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้
5. ระบุมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด
6. กำหนดสมรรถนะของผู้เรียน
7. ระบุคุณลักษณะอันพึงประสงค์
8. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย
9. เลือกกระบวนการเรียนรู้ที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
10. เลือกใช้สื่อ / แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรม
11. กำหนดชิ้นงาน / ภาระงาน
12. การวัดผลและประเมินผล ควรเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้แก่ผู้เรียน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ครูต้องศึกษาหลักสูตรประกอบการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนจะทำให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน มีความสอดคล้องในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552 : 82)

#### ประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

##### ความหมายของประสิทธิภาพ

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 667) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า หมายถึง

ความสามารถอันทำให้เกิดผลในงาน

วาโร เฟ็งสวส์ตี (2546 : 42) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง เกณฑ์ระดับที่ผู้ผลิตแบบฝึกหัดพอใจ ถ้าหากแบบฝึกหัดมีประสิทธิภาพถึงระดับที่กำหนดแล้วก็มีคุณค่าพอที่จะนำไปใช้ได้ และคุ้มค่าแก่การลงทุน โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น  $E_1$  คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ และ  $E_2$  คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

กชกร ชิปัตติ และมานิตย์ ยอดเมือง (2547 : 240) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึงระดับประสิทธิภาพที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นระดับที่พึงพอใจ หากมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่องและพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น  $E_1$  (ประสิทธิภาพของกระบวนการ)  $E_2$  (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 154) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับหรือเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในระดับที่พึงพอใจหากมีประสิทธิภาพในระดับนั้นแล้ว การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำโดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) กำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์

กนกกาญจน์ ศรีตะวัน (2554 : 78) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากสื่อหรือนวัตกรรม ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งประสิทธิภาพจะมาจากผลลัพธ์ของการคำนวณ  $E_1$  เป็นเลขตัวแรก และ  $E_2$  เป็นเลขตัวหลัง ถ้าตัวเลขเข้าใกล้ร้อยมากก็ถือว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้จากสื่อหรือนวัตกรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลของการใช้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากสื่อและนวัตกรรม ด้านกระบวนการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่คาดหวังไว้

#### การหาประสิทธิภาพของสื่อ

การหาประสิทธิภาพของสื่อ เป็นการนำสื่อไปทดลองใช้ (Try out) คือ นำไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ แล้วนำผลมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองจริง (Trial Run) เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด มีนักวิชาการได้กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของสื่อ ดังนี้

เมษิญญ กิจระการ (2544 : 44 - 45) กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของสื่อ มี 2 วิธี ดังนี้

1. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) กระบวนการนี้เป็นการหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักของความรู้และเหตุผลในการตัดสินใจคุณค่าของสื่อการเรียนการสอน

โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Panel Validity) เป็นผู้พิจารณาตัดสินคุณค่า ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความสามารถในด้านการนำไปใช้ (Usability) ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะนำมาหาค่าประสิทธิภาพต่อไป

2. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) วิธีการนี้จะนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพของสื่อ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer - Assisted Instruction) บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน แผนการสอน ฯลฯ ส่วนมากใช้วิธีการหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัด หรือกระบวนการเรียนหรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น  $E_1/E_2 = 80/80$ ,  $E_1/E_2 = 90/90$ ,  $E_1/E_2 = 95/95$  เป็นต้น เกณฑ์ประสิทธิภาพ ( $E_1/E_2$ ) มีความหมายแตกต่างกันหลายลักษณะ ในที่นี้จะยกตัวอย่าง  $E_1/E_2 = 80/80$  ดังนี้

2.1 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก ( $E_1$ ) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง ( $E_2$ ) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

2.2 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก ( $E_1$ ) คือ จำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง ( $E_2$ ) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้น ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 เช่นมีนักเรียน 40 คน ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด คือ 32 แต่ละคนได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนถึงร้อยละ 80 ( $E_1$ ) ส่วน 80 ตัวหลัง ( $E_2$ ) คือ ผลการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด (40 คน) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

2.3 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก ( $E_1$ ) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง ( $E_2$ ) คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน เทียบกับคะแนนที่ได้ก่อนการเรียน (Pretest) ตัวเลข 80 ตัวหลัง ( $E_2$ ) คือ สามารถอธิบายให้ชัดเจนดังนี้ สมมติว่า นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 10 แสดงว่าความแตกต่างจากคะแนนเต็ม (ร้อยละ 100) เท่ากับ 90 ถ้านักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85 แสดงว่า มีความแตกต่างของการสอบ 2 ครั้งนี้ เท่ากับ  $85 - 10 = 75$  ดังนั้นค่า  $E_2 = (75/90) \times 100 = 83.33\%$  ถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ( $E_2 = 80$ )

2.4 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก ( $E_1$ ) คือ นักเรียนทั้งหมด



ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 แบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง ( $E_2$ ) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูกมีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อสอบข้อใดถูกมีจำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่า ข้อ ไม่มีประสิทธิภาพ และชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีความบกพร่อง)

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 : 82) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพ เป็นดังนี้

1. แบบเดี่ยว (1 : 1) เป็นการนำแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นไปทดลองกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อหาข้อบกพร่อง การทดลองนี้ควรกระทำกับผู้เรียนที่มีระดับการเรียนรู้เก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อหาข้อบกพร่องของการใช้ถ้อยคำ การใช้ภาษา ความชัดเจนของเนื้อหา เพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นในการปรับปรุง แก้ไขเบื้องต้นก่อนจะนำไปทดลองในขั้นที่ 2

2. แบบกลุ่มเล็ก เป็นการนำแบบฝึกทักษะที่ได้จากการปรับปรุงจากการทดลองครั้งแรกมา ใช้ทดลองกับนักเรียน 6 - 10 คน ที่มีความสามารถเพื่อหาข้อมูลปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. แบบภาคสนาม เป็นการนำแบบฝึกทักษะที่ได้จากการปรับปรุงครั้งที่สองไปใช้ในชั้นเรียนที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 30 - 100 คน และหาประสิทธิภาพ ถ้าไม่ถึงตามเกณฑ์ที่กำหนดจะต้องดำเนินการปรับปรุง และทดลองหาประสิทธิภาพซ้ำอีกครั้ง การหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะที่ประคิษฐ์ขึ้นไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากตัวแปรที่ควบคุมไม่ได้ เช่น ความพร้อมเพียงของนักเรียน สภาพห้องเรียน ฯลฯ อาจอนุโลมให้มีระดับความผิดพลาดได้ไม่ต่ำกว่ากำหนดไว้ประมาณ 2.5 - 5% เช่น ตั้งประสิทธิภาพไว้ 80/80 เมื่อทดลองภาคสนามแล้วแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพ 86.7 - 84.25 สามารถยอมรับได้ว่า แบบฝึกทักษะนั้นมีประสิทธิภาพ

กษกร ธิปัตติ และมานิตย์ ยอดเมือง (2547 : 240) ได้กล่าวถึง การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึก นิยมกำหนดไว้ที่ 90/90 สำหรับเนื้อหาที่เป็นความจำไม่ต่ำกว่า 80/80 สำหรับวิชาทักษะ เช่น ภาษาเพราะการเปลี่ยนพฤติกรรมคิดตามระยะเวลาไม่สามารถเปลี่ยนแปลง และวัดได้ทันทีที่เรียนเสร็จไปแล้ว การทดลองหาประสิทธิภาพต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. แบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1 : 1) นำแบบฝึกไปทดลองใช้กับผู้เรียน 1 - 3 คน โดยทดลองกับเด็กเก่ง ปานกลาง และเด็กอ่อน การทดลองแต่ละครั้งต้องมีการปรับปรุงสื่อให้ดีขึ้น

2. แบบกลุ่ม (1 : 10) นำแบบฝึกที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับผู้เรียน 6 - 10 คน ที่มีความสามารถต่างกัน แล้วทำการปรับปรุงให้ดีขึ้น

3. ภาคสนาม (1 : 100) นำแบบฝึกไปทดลองในชั้นเรียนที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 30 - 100 คน หากมีการทดสอบภาคสนามได้ค่า ( $E_1$ ) และ ( $E_2$ ) ไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จะต้องปรับปรุงแบบฝึกและทำการทดลองหาประสิทธิภาพอีก

จากการศึกษาสรุปได้ว่า เกณฑ์ในการหาของสื่อการเรียนการสอนนิยมตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะคือ 80/80, 85/85 และ 95/95 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อนั้น สำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพ ( $E_1/E_2$ ) โดยวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) และตั้งประสิทธิภาพ  $E_1/E_2$  ไว้ที่เกณฑ์ 75/75 โดยใช้สูตรและวิธีคำนวณตามอ้างอิงของเชษฐ กิจระการ ในความหมายที่ 1

### ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นคุณลักษณะที่บ่งชี้ความรู้และทักษะความสามารถของผู้เรียน ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น ๆ อันเป็นผลจากการเรียนการสอน สามารถทราบได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

#### ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

นาฎยา ชมวิชา (2547 : 9) สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่เกิดจากการเรียนรู้ในเรื่องใด ๆ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย และจิตพิสัย สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือวัดทางด้านจิตวิทยา หรือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ศิริชัย กาญจนวาที (2548 : 161) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปริมาณหรือคุณภาพของความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม หรือลักษณะทางจิตใจ โดยการเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนการสอนที่ครูผู้สอนจัดให้

ทิตนา เขมมณี (2550 : 10) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Attained) การพัฒนาทักษะในการเรียน อาจพิจารณาจากคะแนนสอบที่กำหนดให้คะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบหมายให้หรือทั้งสองอย่าง

นิตยา อัจฉริยานุกุล (2550 : 55) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบที่วัดได้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้น

เยาวลักษณ์ สาระโน (2550 : 55) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น คือ ผลของการเรียนการสอนที่เกิดจากความรู้ ทักษะ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนจนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้

ถ้ายง เครือคำ (2555 : 49) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ทางด้านวิชาการและด้านทักษะ ซึ่งเกิดจากการทำงานประสานกันทั้งองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาที่

แสดงออกมาในรูปของความสำเร็จโดยประเมินจากการปฏิบัติหรือการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แสดงถึงผลการเรียนรู้ ด้านความรู้หรือพฤติกรรมในลักษณะของคะแนน วัดได้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งในการวิจัยผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เป็นเครื่องมือในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

#### แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

สมนึก ภัททิยธนี (2546 : 63) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้วว่ามีอยู่เท่าใด แบบทดสอบประเภทนี้ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอน จะไม่นำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่น ที่เป็นแบบทดสอบที่ใช้กันทั่ว ๆ ไปในโรงเรียน

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์เช่นเดียวกับ

แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพต่าง ๆ ของนักเรียนต่างกลุ่ม

เขาวดี วิบูลย์ศรี (2548 : 16) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระ และตามจุดประสงค์ของวิชาหรือเนื้อหาที่สอบ

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 56) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระและตามจุดประสงค์ของวิชาหรือเนื้อหาที่สอบนั้น โดยทั่วไปจะวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จำแนกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบทดสอบอิงเกณฑ์ หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนตัดหรือคะแนนเกณฑ์ สำหรับใช้ตัดสินใจว่าผู้เรียนมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดตรงตามจุดประสงค์เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบอิงกลุ่ม หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งสร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร จึงสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ความสามารถในการจำแนกผู้สอบตามความเก่งอ่อนได้ดีเป็น

หัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้ การรายงานผลสอบอาศัยคะแนนมาตรฐานซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถให้ความหมายถึงสถานภาพความสามารถของบุคคลนั้น เมื่อเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ที่ใช้เป็นกลุ่ม

จากการศึกษาสรุปได้ว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เครื่องมือวัดผลซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดความรู้และความสามารถของผู้เรียน

### ประเภทของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีหลายประเภทเพื่อให้การวัดและประเมินผลตรงกับจุดประสงค์ของผู้ใช้มากที่สุด มีนักการศึกษาได้อธิบายประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546 : 28) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

1. แบบทดสอบแบบเลือกตอบ ใช้วัดผลได้ทั้งด้านความรู้ ความคิด ทฤษฎี หลักการ การตัดสินใจ ตลอดจนความสามารถด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์
2. แบบทดสอบแบบถูกผิด โดยมีคำแนะนำข้อความเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในหลักการ ทฤษฎี การแปลความหมาย หรือการกำหนดตัวแปร
3. แบบทดสอบแบบจับคู่ เป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะข้อความเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจให้เลือกเพื่อจับคู่กัน ซึ่งโดยทั่วไปจำนวนข้อของคำตอบจะมีมากกว่าคำถาม
4. แบบทดสอบเปรียบเทียบ เป็นแบบทดสอบที่ประกอบด้วยข้อความที่ต้องการให้ผู้เรียนพิจารณาในรูปของมากกว่า เท่ากัน น้อยกว่า หรือสรุปไม่ได้
5. แบบทดสอบแบบเติมคำ โดยผู้ตอบต้องแสดงความรู้ความสามารถด้วยการเขียนตอบที่เป็นผลลัพธ์ของปัญหา ซึ่งแบบทดสอบแบบเติมคำยังใช้ในการคิดเลขในใจได้
6. แบบทดสอบแบบเขียนตอบ โดยให้ผู้สอบแสดงความรู้ความสามารถด้วยการเขียนตอบแสดงวิธีทำ หรือสรุปผลจากวิธีทำโดยแสดงเหตุผลประกอบ
7. แบบทดสอบแบบต่อเนื่อง เป็นการผสมผสานแบบทดสอบหลายรูปแบบไว้ด้วยกัน เช่น แบบทดสอบแบบเลือกตอบกับแบบถูกผิด แบบทดสอบแบบเลือกตอบกับแบบเขียนตอบ
8. แบบทดสอบแบบแสดงวิธีทำ เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้เรียนแสดงวิธีการแก้ปัญหา ใช้ประเมินได้ครอบคลุมทั้งมโนทัศน์และวิธีการคิด การวางแผน รวมทั้งความสามารถของทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในด้านต่าง ๆ

สมนึก ภัททิยธนี (2546 : 73 - 79) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประเภทที่ครูสร้างขึ้นมีหลายแบบ แต่ที่นิยมใช้มี 6 แบบ ดังนี้

1. ข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง (Subjective or Essay Test) ลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถามแล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้ และข้อคิดเป็นของตนเอง

2. ข้อสอบแบบกาถูก - ผิด (True - False Test) ลักษณะทั่วไปถือได้ว่าข้อสอบแบบกาถูก - ผิด คือข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกดั้งกล่าวเป็นแบบกึ่งที่และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก - ผิด จริง - ไม่จริง เหมือนกัน - ต่างกัน เป็นต้น

3. ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion) ลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์ แล้วให้ผู้ตอบเติมคำหรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้เพื่อให้มีใจความและถูกต้อง

4. ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ (Short Answer Test) ลักษณะทั่วไปข้อสอบประเภทนี้คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเป็นคนเขียนตอบคำถามที่ต้องการ จะสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง

5. ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) ลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบชนิดหนึ่ง โดยมีคำหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุด (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่งตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้

6. ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) ลักษณะทั่วไปข้อสอบแบบเลือกตอบนี้จะประกอบด้วย 2 ตอนคือ ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตอนเลือก (Choice) กำหนดให้นักเรียนพิจารณา แล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียว และคำถามแบบเลือกตอบที่ดีนิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน ดูเผิน ๆ จะเห็นว่าทุกตัวเลือกถูกหมดแต่ความจริงมีน้ำหนักถูกมากน้อยต่างกัน

เขาวดี วิบูลย์ศรี (2548 : 20 - 23) ได้กล่าวถึงประเภทของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยจำแนกตามมิติต่าง ๆ คือ

มิติที่ 1 จำแนกตามขอบข่ายเนื้อหาวิชาที่วัด เช่น แบบวัดผลสัมฤทธิ์บางประเภทจะวัดเนื้อหาวิชาทางคณิตศาสตร์ หรือประวัติศาสตร์ หรือการสะกดคำ ฯลฯ

มิติที่ 2 จำแนกตามลักษณะหน้าที่ทั่วไปของแบบทดสอบ โดยสามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ แบบทดสอบเพื่อการสำรวจผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยผลสัมฤทธิ์ และแบบทดสอบเพื่อวัดความพร้อม

มิติที่ 3 จำแนกตามคำตอบที่ใช้ โดยจะเป็นแบบทดสอบประเภทข้อเขียนและที่ใช้กันก่อนข้างมาก ได้แก่ แบบทดสอบภาคปฏิบัติ (Performance Test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ต้องการให้นักเรียนหรือผู้เข้าสอบได้สาธิตทักษะของตนเอง

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 56) กล่าวถึงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ว่าจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์สำหรับใช้ตัดสินใจว่าผู้สอบมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดตรงตามจุดประสงค์เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งสร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร จึงสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ความสามารถในการจำแนกผู้สอบตามความเก่ง อ่อน ได้ดี เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้ การรายงานผลการสอบ อาศัยคะแนนมาตรฐาน ซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถให้ความหมายแสดงถึงความสามารถของบุคคลนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท เพื่อให้เลือกใช้ได้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีทั้งแบบทดสอบมาตรฐานและแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น ซึ่งมีวิธีสร้างคำถามเพื่อวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนด้านการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

#### ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีนักการศึกษาและนักวิชาการได้อธิบายขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2544 : 111 - 113) กล่าวว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร การสร้างแบบทดสอบควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา สาร และพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดตารางวิเคราะห์หลักสูตรจะเป็นกรอบในการออกข้อสอบ ซึ่งระบุจำนวนข้อสอบในแต่ละเรื่องและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดไว้

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยเป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้และ สร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3. กำหนดชนิดของข้อสอบและวิธีการสร้าง โดยศึกษาตารางวิเคราะห์หลักสูตรและ จุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาตัดสินใจเลือกชนิดของข้อสอบที่จะใช้วัดเป็น แบบใด โดยเลือกให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน แล้วศึกษา วิธีการเขียนข้อสอบชนิดนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการเขียนข้อสอบ

4. เขียนข้อสอบ ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตาราง วิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

5. ตรวจสอบข้อสอบ เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้แล้วมีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความ สมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ผู้ออกข้อสอบต้อง พิจารณาทบทวนตรวจสอบข้อสอบอีกครั้งก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อ

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบ (Direction) และจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

7. ทดลองและวิเคราะห์ข้อสอบเป็นวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อน นำไปใช้จริงโดยนำแบบทดสอบไปทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มที่ต้องการสอนจริง แล้วนำผลการสอนมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพ

8. จัดทำแบบทดสอบตามฉบับจริง จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่าข้อสอบข้อใด ไม่มีคุณภาพหรือมีคุณภาพไม่ดีพอ อาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดทำแบบทดสอบฉบับจริงที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

เกียรติสุดา ศรีสุข (2546 : 36) ได้กล่าวถึงขั้นตอนวัดผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

1. ขึ้นกำหนดความสำคัญการวัดผลในแต่ละเนื้อหาของกิจกรรมการเรียนการสอน

1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการวัดผลในกิจกรรม กำหนดว่าจะทดสอบหรือวัดผลเพื่อ อะไร วัดเพื่อตัดสินผลการเรียน ดูความก้าวหน้าของผู้เรียนหรือวินิจฉัยผลการเรียนรู้เป็นต้น

1.2 สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ของกิจกรรม กำหนดว่าจะวัดผล อะไรบ้าง ทั้งเนื้อหาและจุดประสงค์ของกิจกรรม และจะวัดผลในแต่ละเนื้อหาอย่างละเท่าไร มีขั้นตอน 3 ประการ คือ

1.2.1 การแจงวัตถุประสงค์กิจกรรม

1.2.2 การแจงเนื้อหาวิชาในกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2.3 การจัดทำตาราง 2 ทาง

## 2. ขั้นตอนการกำหนดแนวทางการวัดผลและสร้างเครื่องมือในการวัดผล

2.1 ขั้นกำหนดแนวทางการวัดผล โดยนำผลจากการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ และเนื้อหาของกิจกรรมการเรียนการสอนมาสรุปลงในตาราง แล้วร่วมกันพิจารณาว่าจุดประสงค์ และเนื้อหาแต่ละรายการจะใช้เทคนิคและวิธีการแบบไหน เครื่องมือวัดผลที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร มีกี่ข้อหรือกี่คะแนน เป็นต้น

2.2 ขั้นการสร้างเครื่องมือ จะนำผลจากการกำหนดแนวทางการวัดมาเป็นเกณฑ์ในการสร้าง

ขั้นที่ 1 กำหนดจำนวนเครื่องมือว่ากี่ฉบับ แบบไหนบ้าง โดยอาจมีการรวมเนื้อหาบางเรื่องมาทดสอบพร้อมกันเป็นฉบับเดียวกัน เป็นต้น

ขั้นที่ 2 สร้างข้อสอบเครื่องมือวัดผล แต่งข้อสอบหรือเครื่องมือวัดผลตามที่ได้กำหนดเป็นแนวทางให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ

เขาวดี วิบูลย์ศรี (2548 : 175 - 179) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า การสร้างแบบทดสอบจะต้องมีวิธีการเตรียมตัว การวางแผนเพื่อให้แบบทดสอบดังกล่าวมีกลุ่มตัวอย่างของพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะต้องอาศัยกลวิธีการสร้างแบบทดสอบ โดยดำเนินการตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปของการสอบให้อยู่ในรูปวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยระบุเป็นข้อ ๆ และให้วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเหล่านั้นสอดคล้องกับเนื้อหาสาระทั้งหมดที่จะทำการทดสอบด้วย

ขั้นที่ 2 กำหนดโครงเรื่องของเนื้อหาสาระที่จะทำการทดสอบให้ครบถ้วน

ขั้นที่ 3 เตรียมตารางเฉพาะหรือผังของแบบทดสอบเพื่อแสดงถึงน้ำหนักของเนื้อหาวิชาแต่ละส่วน และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการทดสอบให้เด่นชัด ตั้น กะทัดรัด และมีความชัดเจน

ขั้นที่ 4 สร้างข้อกระทงทั้งหมดที่ต้องการจะทดสอบให้เป็นไปตามสัดส่วนของน้ำหนักที่ระบุไว้ในตารางเฉพาะ

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 65 - 73) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชา และทำตารางกำหนดลักษณะข้อสอบ ขั้นตอนแรกจะต้องทำการวิเคราะห์ว่าเนื้อหาหรือหัวข้อที่จะสร้างข้อสอบนั้น มีจุดประสงค์ของการสอน หรือจุดประสงค์การเรียนรู้อะไรบ้าง ทำการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาว่ามีโครงสร้างอย่างไร และทำการเขียนหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อยทุกหัวข้อ พิจารณาความเกี่ยวข้อง ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาเหล่านั้น จากนั้นก็จัดทำตารางกำหนดลักษณะข้อสอบหรือที่เรียกว่า ตารางวิเคราะห์หลักสูตร ตารางนี้มี 2



มิตีคือ ด้านเนื้อหากับด้านสมรรถภาพที่ต้องการวัด และพิจารณาว่าจะออกข้อสอบทั้งหมดกี่ข้อ เขียนจำนวนข้อลงในช่องรวมสุดท้าย จากนั้นพิจารณาว่าหัวข้อเรื่องใดสำคัญมากน้อยจึงเขียนลำดับความสำคัญลงไป แล้วกำหนดจำนวนข้อที่จะวัดลงในแต่ละช่องขึ้นอยู่กับเรื่องนั้นว่าต้องการให้เกิดสมรรถภาพด้านใดมากน้อยกว่ากัน

2. กำหนดรูปแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ ทำการพิจารณาและตัดสินใจว่าจะใช้ข้อคำถามรูปแบบใด โดยศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ หลักการเขียนข้อคำถาม ศึกษาวิธีเขียนข้อสอบสมรรถภาพต่าง ๆ ศึกษาเทคโนโลยีในการเขียนข้อสอบเพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการเขียนข้อสอบ

3. เขียนข้อสอบ ลงมือเขียนข้อสอบ ใช้ตารางกำหนดลักษณะของข้อสอบที่จัดทำไว้ในขั้นตอนที่ 1 เป็นกรอบซึ่งทำให้สามารถออกข้อสอบวัดได้ครอบคลุมทุกหัวข้อ เนื้อหาและทุกสมรรถภาพ ส่วนรูปแบบและเทคนิคในการเขียนข้อสอบยึดตามที่ได้ศึกษาไว้ในขั้นตอนที่ 2

4. ตรวจสอบข้อสอบ นำข้อสอบที่ได้เขียนไว้ในขั้นตอนที่ 3 มาพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาถึงความถูกต้องตามหลักวิชา พิจารณาว่าแต่ละข้อวัดในเนื้อหาและสมรรถภาพตามตารางกำหนดลักษณะข้อสอบหรือไม่ ภาษาที่เขียนมีความเข้าใจง่าย เหมาะสมดีแล้วหรือไม่ ตัวถูกและตัวลวงเหมาะสมเข้าหลักเกณฑ์หรือไม่

5. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง นำข้อสอบทั้งหมดมาพิมพ์เป็นแบบทดสอบโดยจัดพิมพ์คำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีทำแบบทดสอบไว้ที่ปกของแบบทดสอบอย่างละเอียดและชัดเจน การจัดพิมพ์วางรูปแบบให้เหมาะสม

6. ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพและปรับปรุง นำแบบทดสอบไปทดลองกับกลุ่มที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่จะสอบจริงซึ่งได้เรียนในวิชาหรือเนื้อหาที่จะสอบมาแล้วนำผลการสอบมาตรวจให้คะแนน ทำการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากของข้อสอบรายข้อ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ คัดเลือกเอาข้อที่มีคุณภาพเข้าเกณฑ์ตามจำนวนที่ต้องการถ้าข้อที่เข้าเกณฑ์มีจำนวนมากว่าที่ต้องการก็ตัดข้อที่มีเนื้อหามากกว่าที่ต้องการ ซึ่งเป็นข้อที่มีอำนาจจำแนกต่ำสุดออกตามลำดับ หลังจากนั้นนำเอาผลการสอบที่คิดเฉพาะข้อสอบที่เข้าเกณฑ์เหล่านั้นมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องมีการวางแผนการสร้างอย่างมีระบบ และเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบุญชม ศรีสะอาด มี 6 ขั้นตอน คือ

1. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา และทำตารางกำหนดลักษณะข้อสอบ
2. กำหนดรูปแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ

3. เขียนข้อสอบ
4. ตรวจสอบ
5. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง
6. ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพและปรับปรุง

### ดัชนีประสิทธิผล

ดัชนีประสิทธิผล เป็นตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน ดังนั้น ความหมายของดัชนีประสิทธิผล

มีนักวิชาการกล่าวถึงความหมายของดัชนีประสิทธิผลไว้หลายท่าน ดังนี้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2546 : 279) กล่าวว่า ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน โดยการเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน

เชษฐ กิจระการ (2546 : 1) กล่าวว่า ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน โดยการเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน เมื่อมีการประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นมามักจะดูถึงประสิทธิภาพของผลทางด้านการสอน และการวัดประเมินผลทางสื่อ นั้น ตามปกติแล้วจะเป็นการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะ คือ ความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียน และคะแนนทดสอบหลังเรียน หรือเป็นการทดสอบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในทางปฏิบัติส่วนมากจะเน้นที่ผลความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลของความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณีการเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะก็อาจยังไม่เพียงพอ เช่น การทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนครั้งหนึ่งปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนร้อยละ 18 การทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 67 และกลุ่มที่ 2 การทดสอบก่อนเรียน ได้คะแนนร้อยละ 27 การทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 74 เมื่อทำการวิเคราะห์ผลทางสถิติปรากฏคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสองกลุ่ม เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบหลังเรียนระหว่าง 2 กลุ่ม ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นเพราะสิ่งที่ทดลอง (Treatment) นั้นหรือไม่ เนื่องจากการทดสอบทั้งสองกรณีมีคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) แตกต่างกันซึ่งจะส่งผลถึงคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่จะเพิ่มขึ้นสูงสุดแต่ละกรณี

เมธา พงศ์ศาสตร์ (2549 : 4) กล่าวว่า คำนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้ในการประเมินสื่อประกอบการเรียนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นค่าที่แสดงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 157 - 159) กล่าวว่า คำนีประสิทธิผล หมายถึง วิธีการตรวจสอบคุณภาพของสื่อ เพื่อให้ทราบว่าสื่อการเรียนการสอนหรือวิธีการสอนหรือนวัตกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนมากขึ้นเพียงใด โดยการนำสื่อที่พัฒนาขึ้นนั้นไปทดลองกับผู้เรียนที่อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับสื่อที่สร้างขึ้น แล้วนำผลจากการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าประสิทธิผล เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการให้ผลอย่างชัดเจนและแม่นยำจากการใช้สื่อ

กนกกาญจน์ ศรีตะวัน (2554 : 82) กล่าวว่า คำนีประสิทธิผล หมายถึง ความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนหลังจากที่ได้ศึกษานวัตกรรมหรือสื่อต่าง ๆ โดยเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า คำนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าตัวเลขที่แสดงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาคำนีประสิทธิผลของแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

#### การหาคำนีประสิทธิผล

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้เสนอวิธีการหาคำนีประสิทธิผล ดังนี้

เพชฌุ กิจระการ (2544 : 3) กล่าวว่า การหาคำนีประสิทธิผลว่าเป็นการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะคือ ความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและคะแนนการทดสอบหลังเรียน หรือเป็นการทดสอบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในทางปฏิบัติส่วนมากจะเน้นที่ผลความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลของความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณีการเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะก็อาจจะยังไม่เป็นที่เพียงพอ เช่น ในกรณีของการทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนครั้งที่หนึ่งปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 18% การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 67% และกลุ่มที่ 2 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 27% การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 74% และเมื่อนำผลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ปรากฏว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 กลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนระหว่างทั้งสอง ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นเพราะสิ่งทดลอง (Treatment) นั้นหรือไม่ เนื่องจากการทดสอบทั้งสองกรณีมีคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลถึงคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่เพิ่มขึ้นได้สูงสุด คำนีประสิทธิผลมีหลายรูปแบบในการหาคำนีดังนี้

$$E.I. = \frac{\text{ผลรวมคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

$$\text{หรือ} = \frac{P_2 - P_1}{100 - p_1}$$

จำนวนเศษของ E.I. จะเป็นเศษที่ได้จากการวัดระหว่างการทดสอบก่อนเรียน ( $P_1$ ) และการทดสอบหลังเรียน ( $P_2$ ) ซึ่งคะแนนทั้งสองชนิด (ประเภท) นี้จะแสดงค่าร้อยละของคะแนนรวมสูงสุดที่ทำได้ (100%) หัวหารดัชนี คือ ความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน ( $P_1$ ) และคะแนนสูงสุดที่นักเรียนสามารถทำได้

ดัชนีประสิทธิผลสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อประเมินสื่อ โดยเริ่มจากการทดสอบก่อนเรียน ซึ่งเป็นตัววัดว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานอยู่ในระดับใด รวมถึงการวัดความเชื่อ เจตคติ และความตั้งใจของผู้เรียน นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาแปลงให้เป็นร้อยละหาคะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้ จากนั้นนำนักเรียนเข้ารับการทดลอง เสร็จแล้วทำการทดสอบหลังเรียน นำคะแนนที่ได้มาหารดัชนีประสิทธิผล โดยนำคะแนนก่อนเรียนไปลบออกจากคะแนนหลังเรียนได้เท่าใด นำมาหารด้วยค่าที่ได้จากค่าทดสอบก่อนเรียนสูงสุดที่ผู้เรียนสามารถทำได้ ผนด้วยคะแนนทดสอบก่อนเรียน โดยทำให้อยู่ในรูปร้อยละ การคำนวณหาดัชนีประสิทธิผล พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 หากค่าทดสอบก่อนเรียนเป็น 0 และการทดสอบหลังเรียน ปรากฏว่านักเรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลง คือ ได้คะแนน 0 เท่าเดิม ดังนี้

$$E.I. = \frac{P_2 - P_1}{100 - p_1} = \frac{0\% - 0\%}{100\% - 0\%} = \frac{0\%}{100\%} = 0.00$$

แต่ถ้าคะแนนทดสอบหลังเรียนน้อยกว่าคะแนนก่อนเรียน ( $P_1$ ) = 0 และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนนักเรียนทำได้สูงสุด คือ เต็ม ( $P_2$ ) = 100 ค่า E.I. จะเท่ากับ 1.00 ดังนี้

$$E.I. = \frac{P_2 - P_1}{100 - p_1} = \frac{100\% - 0\%}{100\% - 0\%} = \frac{100\%}{100\%} = 1.00$$

และในทางตรงกันข้าม ถ้าคะแนนทดสอบหลังเรียนน้อยกว่าคะแนนก่อนเรียน ค่าที่ได้ ออกมาจะมีค่าเป็นลบ เช่น  $P_1 = 73\%$ ,  $P_2 = 45\%$ ,  $E.I. = -0.38$

สมนึก กัททิยธนี (2546 : 31 - 35) ได้เสนอวิธีการหาคำดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) ของสื่อหรือนวัตกรรมการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์คะแนน โดยใช้สูตร ดังนี้

$$E.I. = \frac{P_2 - P_1}{100 - p_1}$$

เมื่อ	$P_1$	แทน ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน
	$P_2$	แทน ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน
	Total	แทน ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2546 : 279) ได้เสนอวิธีการหาคำดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) ของสื่อหรือนวัตกรรมการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์คะแนน โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

สำหรับเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่า สื่อหรือนวัตกรรมมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ได้จริง คือ มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การหาคำดัชนีประสิทธิผลเป็นการหาประสิทธิภาพผลของสื่อหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เพื่อเป็นเครื่องวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนโดยการใช้สื่อหรือนวัตกรรมนั้น ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้หาคำดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

### ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอนหรือการทำงาน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ การที่เราเกิดความพึงพอใจก็จะเกิดความกระตือรือร้นมุ่งมั่นและทุ่มเทความสามารถของตนเพื่อความสำเร็จอย่างเต็มที่

#### ความหมายของความพึงพอใจ

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ ดังนี้

สุวรรณค์ ไคว้ตระกูล (2544 : 179) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ ความสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียนนอกจากจะขึ้นอยู่กับความสามารถแล้วยังขึ้นกับความพึงพอใจอีกด้วย

ประสาธ อิศรปริดา (2547 : 300) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง พลังที่เกิดจากพลังทางจิตซึ่งเป็นภาวะภายในที่กระตุ้นพฤติกรรมให้แสดงออกมา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการ

สุลักษณ์ สุขแก้ว (2549 : 40) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ ซึ่งจะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากเมื่อได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้หรือได้รับน้อยกว่าที่คาดหวังได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกพอใจที่มีต่อการได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุผลหรือเป้าหมายในการเรียนรู้

จิตติญา วัชรินทรานุกร (2553 : 42) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบส่วนตัวบุคคลต่อการปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความเต็มใจ ซึ่งกิจกรรมนั้นสามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้นได้ และสามารถกระตุ้นให้บุคคลมีความต้องการพบความสำเร็จมากขึ้นเรื่อย ๆ

สมนึก ภัททิยธนี (2553 : 36 - 42) กล่าวถึง ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก หรืออารมณ์ของบุคคลที่มีต่อความสัมพันธของสิ่งเร้าต่าง ๆ เป็นผลมาจากการที่บุคคลประเมินสิ่งเร้านั้นแล้วพอใจ ต้องการหรือคืออย่างไร

เบนจามิน (Benjamin. 1979 : 40) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ทำที่ทั่ว ๆ ไป ที่เป็นผลมาจากทำที่ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับกิจกรรม ปัจจัยที่เกี่ยวกับบุคคล และลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ในการวิจัยครั้งนี้ ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกในเชิงบวกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

### แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ในการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตามการที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานนั้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดกับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีนักการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ทำการศึกษาค้นคว้าและตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานไว้ ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2544 : 115 - 116) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความพึงพอใจว่ามีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ ในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารหรือครูจะต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองของความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง ดังนั้น ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศ สถานการณ์ สื่อการสอน ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุตามจุดประสงค์

2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับนั่นคือความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงาน จะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงและการรับรู้เรื่องความยุติธรรมของผลการตอบแทนที่รับรู้แล้ว ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

เฮิร์ซเบิร์ก และคนอื่น ๆ (Herzberg and Others, 1959 : 113 - 115) ได้ทำการค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการทำงาน ซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น การได้รับการยอมรับนับถือ ความสำเร็จของงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน

2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาสความก้าวหน้า เป็นต้น

มาสโลว์ (Maslow, 1970 : 66-70) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ ได้เสนอทฤษฎีความต้องการตามลำดับโดยมีสาระสำคัญคือ มนุษย์จะมีความต้องการอยู่ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด トラบใดที่ยังมีชีวิตอยู่และความต้องการของคนจะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูงตามลำดับความสำคัญ โดยมนุษย์จะเกิดความต้องการในระดับต้นก่อน เมื่อความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว มนุษย์จะเกิดความต้องการในลำดับที่สูงขึ้นมา ซึ่งความต้องการของมนุษย์จะเป็นตัวผลักดันให้มนุษย์ทำสิ่งต่าง ๆ ลงไปเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการขึ้นมา มาสโลว์ (Maslow) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ลำดับขั้น คือ

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) หมายถึงความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์จะขาดมิได้ ได้แก่ ความต้องการด้านสรีระ ความต้องการด้านปัจจัย 4 ความต้องการทางเพศ เป็นต้น

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) หมายถึงความมั่นคงปลอดภัยทั้งด้านร่างกาย และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การรับความปลอดภัยจากสิ่งต่างๆรอบด้าน

3. ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคมและได้รับการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน

4. ความต้องการการยกย่องนับถือยอมรับ (Esteem Needs) หมายถึงความต้องการที่จะมีชื่อเสียงเกียรติยศ ได้รับการยกย่องในสังคม ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับนับถือว่าเป็นบุคคลที่มีคุณค่ายอมรับในความรู้ ความสามารถ

5. ความต้องการที่จะประจักษ์ในตัวเอง (Self Actualization) หมายถึง ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสมหวังในชีวิตที่อยากทำ อยากเป็นสิ่งที่ตนหวังไว้ สิ้นไว้ ได้ทำอะไรตามที่ตนเองต้องการจะทำ และมีความสุขกับสิ่งที่ตนเองต้องการทำ

มาสโลว์ (Maslow, 1962 ; อ้างถึงในทศนา เขมมณี, 2550 : 69) กล่าวว่า ทฤษฎีความพึงพอใจของมาสโลว์ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์โดยนักจิตวิทยาชื่อ มาสโลว์ มองว่า ความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับขั้น จากระดับต่ำสุดไปยังระดับสูงสุด เมื่อความต้องการในระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วมนุษย์ก็จะมีความต้องการอื่นในระดับที่สูงขึ้นไป ดังนั้นมนุษย์ทุกคนมีความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติเป็นลำดับขั้น คือ

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค อากาศ ฯลฯ

2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Security or Safety Needs) เมื่อมนุษย์สามารถตอบสนองความต้องการทางร่างกายได้แล้ว มนุษย์จะเพิ่มความต้องการในระดับที่สูงขึ้น เช่น ต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ต้องการความมั่นคงในชีวิตและหน้าที่การงาน



3. ความต้องการผูกพันหรือการยอมรับความต้องการทางสังคม (Affiliation or Acceptance Needs) เป็นความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ เช่น ความต้องการให้และได้รับซึ่งความรัก ความชื่นชมจากผู้อื่น

4. ความต้องการยกย่อง (Esteem Needs) หรือความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งเป็นความต้องการได้รับการยกย่องนับถือและสถานะทางสังคม เช่น ความต้องการได้รับความเคารพนับถือ ความต้องการมีความรู้ความสามารถ เป็นต้น

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization) เป็นความต้องการสูงสุด

6. มนุษย์มีความต้องการที่จะรู้จักตนเองและพัฒนาตนเอง ประสบการณ์ที่เรียกว่า "Peak Experience" เป็นประสบการณ์ของบุคคลที่รู้จักตนเองตามสภาพความเป็นจริงเป็นช่วงเวลา ที่บุคคลเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยแท้ เป็นสภาพที่สมบูรณ์ลักษณะผสมผสานเป็นช่วงเวลาแห่งการรู้จักตนเองจะสามารถพัฒนาคนไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจที่ไม่เหมือนกัน ความรู้สึกชอบหรือพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน บรรยากาศ สถานการณ์ อุปกรณ์ สื่อ นวัตกรรม และกิจกรรมการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ ส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการอ่านจับใจความให้สูงขึ้น โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

## งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับการสร้างหรือการพัฒนาแบบฝึกถือว่าเป็นงานวิจัยในชั้นเรียนที่ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและความสนใจกันมาก เนื่องจากสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างได้ผล ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินและมีความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรม จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่าง ๆ จึงได้นำงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะมานำเสนอ ดังนี้

นิสาร์ตน์ ชื่นใจ (2544 : 102) ได้ทำการศึกษาวิจัยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเร็วของนักเรียน พบว่า การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาความสามารถในการอ่านเร็วขึ้นและมีการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนวิชาภาษาอังกฤษดีขึ้น

จันทิพา สุริยนต์ (2545 : 98) ได้ทำการศึกษาวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยเรียนรู้แบบร่วมมือกันในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกันนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานและนักเรียนให้ความสนใจกับเพื่อนที่เรียนอ่อนในกลุ่ม และจะช่วยอธิบายให้ฟัง ทำให้นักเรียนมีลักษณะที่พึงประสงค์อันได้แก่ การสร้างองค์ความรู้ และตรวจสอบความรู้ด้วยนักเรียนเอง มีความซื่อสัตย์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น สามารถอธิบายแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันได้อย่างพอใจ มีทักษะการทำงานกลุ่ม มีความรับผิดชอบ มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

เกษมศรี สุภสรณาคม (2546 : 110) ได้ศึกษาผลการสอนแบบร่วมมือ (STAD) กับการสอนตามคู่มือครู วิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างได้แก่กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แผนการสอนแบบร่วมมือ (STAD) กับคู่มือครู แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉันทนา การสะอาด (2547 : 68) ได้สร้างแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 44 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแผนการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 1 ชุด ชุดการสอนให้ความรู้เกี่ยวกับข้อปฏิบัติในการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 1 ชุด แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงการอ่านวิเคราะห์ จำนวน 6 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้น จากการเรียนรู้ด้วยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลัดดา ม่วงอร่าม (2547 : 76) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือและความคงทนในการเรียนผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดย

ใช้การเรียนแบบร่วมมือ หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ มีคะแนนเฉลี่ยความคงทนในการเรียนรู้หลังจากการเรียนแล้ว 2 สัปดาห์ไม่แตกต่างจากคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

ศุทัศน์ สังคะพันธ์ (2547 : 84) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาบริบทท้องถิ่น โดยใช้วิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้นำข้อมูลจากการประเมินการทำงานกลุ่ม การสังเกต การสัมภาษณ์นักเรียน และการบันทึกวีดิโอ มาร่วมกันวิเคราะห์เมื่อเสร็จสิ้นแต่ละวงจรปฏิบัติการ ในการสะท้อนผลเพื่อปรับปรุงในแต่ละวงจรปฏิบัติการ พบว่า วงจรปฏิบัติการที่ 1-2 นักเรียนยังไม่เข้าใจรูปแบบการสอน จึงทำให้เสียเวลาในการดำเนินกิจกรรม และการให้ความร่วมมือในการทำงาน ยังไม่เข้าใจถึงหน้าที่ที่รับผิดชอบในกลุ่ม ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจึงได้ปรับเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมและอธิบายหน้าที่ที่รับผิดชอบเพิ่มเติม วงจรปฏิบัติการที่ 3-4 นักเรียนได้เข้าใจหน้าที่ของตนและตระหนักถึงประโยชน์ของการทำกิจกรรมกลุ่ม วงจรปฏิบัติการที่ 5-6 นักเรียนได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีการเตรียมพร้อมอุปกรณ์ในการเรียน มีความกระตือรือร้นสนใจเรียน สมาชิกในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม กล่าวแสดงความคิดเห็นและนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนมีความสามัคคีกันและให้ความช่วยเหลือร่วมกันทำงานอย่างตั้งใจ สามารถส่งงานทันตามที่กำหนดเวลานักเรียนมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ทุกคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบร่วมกันและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการอ่านภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาบริบทท้องถิ่น โดยใช้วิธีสอน โดยวิธีการสอนแบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ 87.59 / 82.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70 / 70 ที่ตั้งไว้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการอ่านภาษาที่มีเนื้อหาบริบทท้องถิ่น โดยใช้วิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาบริบทท้องถิ่นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการสอนแบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .6338 หมายความว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 63.38

ณรงค์ รัตนบุตร (2548 : 79) ได้ศึกษาผลการใช้ผังความคิดในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 23 คน โรงเรียนนาถวิทย์วิทยาเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2547 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เรื่องทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเข้าใจ โดยใช้แผนผังความคิดจำนวน

5 แผนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านเพื่อความเข้าใจ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 1 ฉบับ 30 ข้อ มีความยากตั้งแต่ 0.26 ถึง 0.77 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.27 ถึง 0.93 และ ค่าความเชื่อมั่น 0.83 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t - test ผล การศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้ผังความคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความคงทนในการเรียนรู้

ศิริพร ทาทอง (2548 : 62 - 63) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาเรื่องคำกริยาและคำวิเศษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) กับการสอนแบบปกติโดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนหลักภาษาไทย ที่ได้รับการสอน โดยเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) กับการสอนแบบปกติ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอน โดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดธรรมการาม อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 60 คน กลุ่มทดลองสอน โดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) กลุ่มควบคุมสอน โดยวิธีสอนแบบปกติผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทยที่ได้รับการสอน โดยเรียนแบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นที่ดีต่อวิธีสอน โดยเรียนแบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD)

พรทิภา มากมูลดี (2551 : 73) ได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกหัดประกอบการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือ STAD ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อหาประสิทธิภาพเกณฑ์ 75/75 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเพื่อเปรียบเทียบการอ่านเชิงวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาวาราชกิจพิทยานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 30 คนผลของการศึกษาพบว่า 1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.48/74.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.4370 ซึ่งแสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 43.70 และ 3. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีผลการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รัสรินทร์ เสนาธรรัฐพงศ์ (2551 : 72 – 73) ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง การผันวรรณยุกต์โดยใช้นิ้วมือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแผนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 08/08 2) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 16 คน ผลการศึกษาพบว่า 1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเรื่อง การผันวรรณยุกต์โดยใช้นิ้วมือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.39/87.08 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2. มีค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง การผันวรรณยุกต์โดยใช้นิ้วมือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 78.39 3. นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด

สุดใจ พงษ์เพ็ญจันทร์ (2551 : 70) ได้พัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 และเพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 104 คน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85/83.55 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6547 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 65.47

รัตติกกร ภิมย์ไกรภักดิ์ (2552 : 67- 68) ได้การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD โดยมีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 08/08 2) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย 3) เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 50 คน ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD มีประสิทธิภาพเท่ากับ 91.95/80.20 2. คำนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยมีค่าเท่ากับ 0.6217 4. ผลการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นที่น่าพอใจ นักเรียนสามารถปฏิบัติงานกลุ่มร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขสนุกสนานกับกิจกรรมต่างๆ เป็นอย่างดี

โสภิต พันธุ์วิริยะกุล (2552 : 81-82) ได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนในแม่ ก.กา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมด้วยร่วมมือแบบ STAD โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80 2) เนื้อหาคำดัชนีประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนบ้านปากช่อง อำเภอรวยทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดการกิจกรรม การเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและเขียนในแม่ ก.กา ชั้น โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD มีประสิทธิภาพ 85.00/82.25 ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเท่ากับ 0.5872

#### งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับการสร้าง หรือการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะในต่างประเทศได้มีผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

โฮเซนเฟลด์ (Hosenfeld, 1977 : 84) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษากลวิธีในการอ่านของผู้เรียนภาษาที่สองที่ประสบความสำเร็จในการอ่านวิจัยจากข้อมูลที่ให้นักศึกษาจำนวน 40 คนซึ่งเป็นนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูง จำนวน 20 คนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านต่ำจำนวน 20 คนโดยการแสดงความคิดเห็นเป็นถ้อยคำ (Think Aloud) โดยนักเรียนพูดอธิบายถึงรายละเอียดขั้นตอนต่างๆ ที่คิดในขณะที่อ่านเพื่อให้ผู้ฟังเห็นภาพกระบวนการคิด ผลการวิจัยพบว่าผู้ที่มีความสามารถในการอ่านต่างกันจะใช้กลวิธีแตกต่างกันนั้นคือนักศึกษาที่อ่านเก่งจะใช้กลวิธีต่างๆ เช่นพยายามจดจำเนื้อเรื่องขณะที่อ่าน และตีความ โดยมองภาพรวมข้ามคำที่ไม่สำคัญมีมโนทัศน์ที่ดีในการอ่าน ส่วนนักศึกษาที่อ่านไม่เก่งจะใช้กลวิธีที่หลากหลายน้อยกว่า

ออร์แลนโด โด (Orlando, 1992 : 2382-A) ได้วิจัยผลของการใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (STAD) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนิสิตปีที่ 1 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 132 คน ใน วิทยาลัยชุมชน โดยมีนิสิต 4 ห้องเรียน โดยการเรียนแบบปกติ เป็นเวลา 12 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตทั้ง 2 กลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะมโนคติในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตที่เรียนแบบร่วมมือมีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ

อาร์มสตรอง (Armstrong, 1998 : 79) ได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรูปแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 47 คน โรงเรียน Southerm Mississippy ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพพบว่า การจัดการเรียนรู้จากการใช้เทคนิค

STAD ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้นและมีความสนุกสนาน และเป็นเทคนิคที่ง่ายต่อการนำไปใช้ในชั้นเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนที่จัดตารางเรียนแบบกำหนดเวลาเรียนที่เซกาเยอร์ (Seghayer, 2001 : 88) ได้ทำการศึกษาวิจัยศึกษาผลของการเรียนรู้ศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองที่ได้รับการเรียนรู้จากคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อตรวจสอบผลการใช้ภาพนิ่งและวิดีโอในการสอนคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ กลุ่มทดลองจำนวน 30 คน เป็นศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งพิทซ์เบิร์ก โดยนักศึกษากลุ่มทดลองได้รับการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจโดยโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งโปรแกรมนี้ผู้ใช้จะสามารถอ่านบทความหรือคำศัพท์ที่มีรูปภาพนิ่งและมีวิดีโอประกอบและสามารถบันทึกความรู้ที่ตนเองได้อ่านลงไปโปรแกรมได้ในรูปแบบของตัวอักษร รูปภาพเสียงและวิดีโอ เพื่อเป็นการทดสอบความเข้าใจและการเรียนรู้คำศัพท์ที่ผู้เรียนไม่รู้จัก การออกแบบของโปรแกรมนี้สามารถวัดผลและประเมินผลได้ตามเงื่อนไขของระบบ 3 เงื่อนไขคือ การมีบทบรรยายได้ภาพของวิดีโอ การมีบทบรรยายได้ภาพนิ่ง และมีบทบรรยายและความหมายของคำศัพท์ได้ภาพ ทั้งนี้เพื่อการประเมินประสิทธิภาพของโปรแกรมการเรียนรู้คำศัพท์และเนื้อหาที่ได้อ่าน โดยได้รับการตอบสนองจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้วิจัยได้ทำการสอบสัมภาษณ์ผู้เรียนเกี่ยวกับคำศัพท์และเนื้อหาที่อ่าน โดยได้รับการสอนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พบว่าการเรียนที่มีภาพวิดีโอประกอบจะทำให้ผู้เรียนทราบคำศัพท์ที่ไม่รู้จักมากกว่าการเรียนรู้จากภาพนิ่งธรรมดา และสามารถอธิบายได้ว่าการมีภาพวิดีโอประกอบสามารถกระตุ้นความอยากรู้ซึ่งนำไปสู่การค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมที่ดีได้

เกธ (Ghaith, 2004 : 279-294) ได้ศึกษาความเชื่อโยงระหว่างประสบการณ์ความเชื่อเกี่ยวกับการได้มาซึ่งความรู้ เจตนาทางพฤติกรรมที่จะนำนวัตกรรมทางการสอนไปใช้ของครูกับการใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบกลุ่มที่สำเร็จเป็นทีมนักเรียน (STAD) ในการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (EFL) ผู้เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (EFL) ผู้เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศจากภูมิภาคหลังการเรียนที่หลากหลายในประเทศเลบานอน จำนวน 55 คนผู้ร่วมวิจัยตอบแบบสอบถามทางประชากรชนิดของ Likert ซึ่งวัดตัวแปรที่ใช้พิจารณาเลือก ผลการศึกษาบ่งชี้ว่า ความเชื่อที่ดีความเจตคติ STAD คกเกณฑ์มาตรฐานแบบอัตโนมัติและระดับการควบคุมพฤติกรรมที่รับรู้เหล่านี้ของครูมีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญในการใช้ STAD ในการสอนภาษาต่างประเทศ ในทางกลับกันผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อที่ถ่ายทอดต่อ ๆ กันมาและประสบการณ์ของครูไม่ได้มีอิทธิพลต่อการใช้ STAD ของคนในการสอนของตนเลย

อัลบิรีนิ (Albirini, 2004 : 92) การศึกษาเกี่ยวกับการสำรวจปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในประเทศซีเรีย จำนวน 326 คน นำการสื่อสารทางเทคโนโลยีสารสนเทศมา

ใช้ในการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและแบบประเมินทัศนคติของครูผู้สอน ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติเชิงบวกและมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์รวมทั้งประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น

ยางกาส (Yanguas, 2009 : 86) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเรียนรู้คำศัพท์ภาพประกอบของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งรัฐซานเอโก จำนวน 94 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนการอ่านและคำศัพท์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจและได้รับการสอนคำศัพท์จากคอมพิวเตอร์โดยให้กลุ่มทดลองอ่านข้อความที่ปรากฏขึ้นหน้าจอคอมพิวเตอร์ โดยปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คอมพิวเตอร์กำหนดในขณะเดียวกันก็ให้กลุ่มทดลองพบว่าการได้เรียนรู้จากคอมพิวเตอร์นำไปสู่ความเข้าใจในการอ่านและคำศัพท์ได้เป็นอย่างดีและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนตามปกติ

จากการศึกษางานวิจัยภายในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน โดยวิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเพิ่มมากขึ้น ส่งผลทำให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น แสดงว่าแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านเพิ่มขึ้น